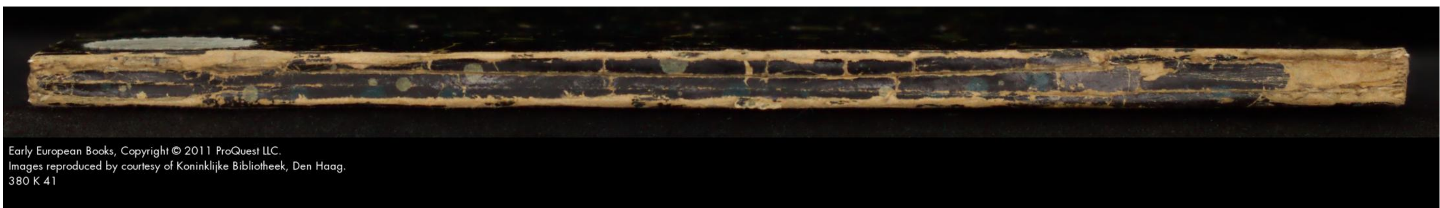

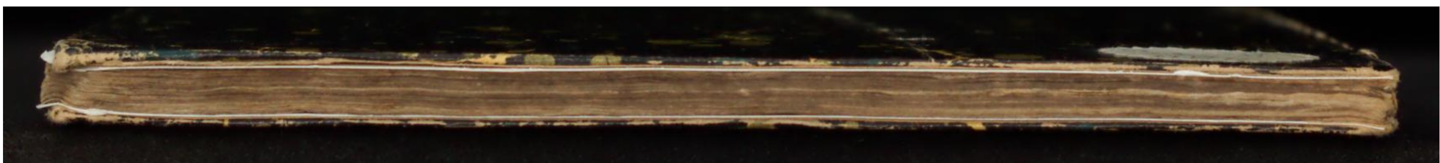
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

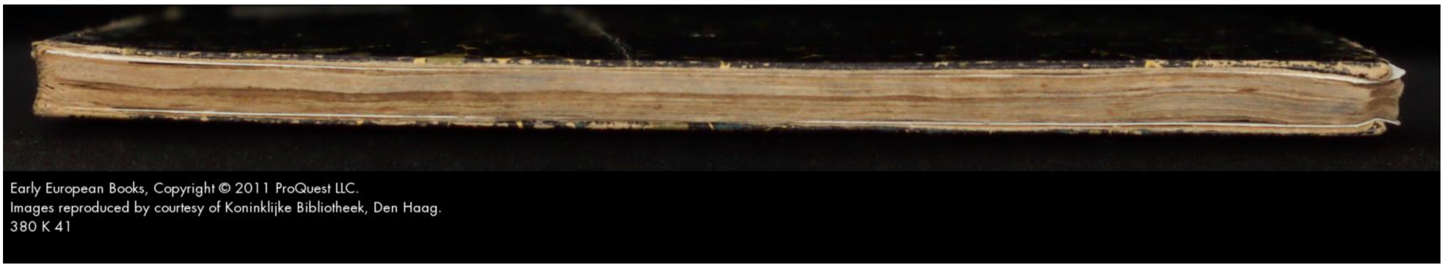
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

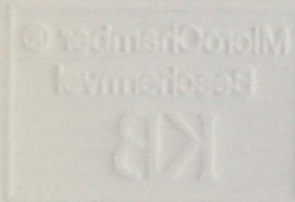

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Reformatie der
LANDTRECHTEN, GEBRUYCKEN vnd GEWOONTHEYDEN der
Graefschap Zutphen.

Salus populi, suprema lex esto.

380
KW K41

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage.

Tot ARNHEM,

By Jacob van Biesen, Ordinaris Drucker van den Ed. Hove van Gelderlandt. 1655.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Wy Ridderschap vnd

Steden des Furstendombs Gelre vnnd Graefschaps Zutphen / representierende die Staten des Landts: Doen te weten / Alsoo Ridderschap vnd Steden der Graefschap Zutphen / ons te kennen ghegeven / hoe dat sy met rijpen rade / oer olde vnd lest in den Jaere van vijfthien hondert vier vnd t'negentich gereformeerde Landtrechten in sommige pointen hadden ghedressiert / dienende soo tot verminderungh vnd verkortunghe van Processen / als oock tot verlichtunge vande sware Gerichts kosten: Versoeckende dat wy die selve door Ghedeputierden souden willen doen visitieren vnd conformiren / in aller gestalt als die selve hier vorens gevisitiert ende gheconformiert waren worden. Luydende 't selve Landtrecht van woorde tot woorde als hier na beschreven volcht.

Alsoo voormaels eenighe Articulen des Zutphenschen Landtrechten vnd gewoonheyden concipyert / vnd in geschrifte gestalt / vnd by Bannerheeren / Ridderschap vnd Steden ghesandten der Graeffschap Zutphen / aen die Hertoginne van Parma vnd Plaisance / als Generale Regentinne / om by die selve in stade Kon. Maj. in Hispanien / als Hertoge van Gelre vnd Grave van Zutphen / voor een gemeyn Landtrecht geapprobeert te werden: vnd dan ter cause voeler immiddels erresener veranderinghen vnd inconvenienten / die selve te resumeren / vnd der alingher Landtschap op eenen Landtdaghe te Arnhem Anno vijfthienhondert drie vnd tnegentich in Decembri versamblet / die hier navolgende puncten vnd articulen voer te draghen / om by die selve (als representierende die Landtfurstelicke hooghe Overigheyt) ghevisiteert / vnd voer een Landtrecht bestediget te werden.

Eerstelijck sullen alle des Furstendoms Gelre vnd Graeffschaps Zutphen van olts hebbende vnd wes her toe verkregen Privilegien / Statuten / Vryheyden / Recht vnd Gerechticheyden / gebruycken / gewoonheyden / Leen- Landt- Stadt- Dijck- Water- Tyns- vnd Landtrechten / Rechten

over

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

over Hoffhoerighen / vnd Koermoedighen / voorts alle andere Rechten/ die van older tot older / vnd wes anher in die Graefschap voornoemt observiert sinnen / in allen oeren standt vnd krachten verblyven / vnd door tegenwoordighe nye Reformatie niet af getagen / vermindert / noch derogiert / dan oeres inholts onverbrekelick onderholden / vnd ghehanthavet werden : Wtgesondert 't gene in desen Reformation specificiert/ vnd met uytdrucklicken woorden verandert/ vermeerdert vnd verbetert is.

Welcke Reformation in allen oeren puncten vnd Articulen / tot stifftunghe/ vredes vnd eendrachts / onpartydige administratie van Justitie/ vnd henneemingh voeler questien vnd gheschillen / in ghestaldt vnd na gheschiehener Publicatie by allen deser Graefschaps Officieren maintteniert / vnd van eenen yederen die sy aengaen mach / vollenkomentlick na ghelevet sal werden.

Voerbeholden die van de Graefschap / in dunckeren vnd twyvelachtighen puncten d'interpretatie vnd verklaringhe / woe oock die macht / in toekommenden tijden met toedoen des Heeren / of der ghemeyner Landtschap / dese Reformation ereyschender noodt vnd ghelegentheydt nae / te vermeerderen of veranderen / T'welcke den selven t'allen tijden alsoo te doen vrystaen vnd toegelaten sal zyn vnd blyven.

Van de Officiers.

Titulus I.

I.

ALle Officiers (die in oeren bevolen Ampten / ofte ommers in die Graefschap residieren / vnd vermoeghe des Zutphenschen Landtdages Reces Anno vijftien hondert vier vnd t'negentich in Martio op gerichtet / Lantsaten zyn moeten) sullen in eygener persone of doer oere respective Stadtholders / residerende vnd Lantsaten zynde als boven / gichten vnd richten eenen yederen Landt-recht wedervaren / die Gherichts-daghen sonder kentelicke noot vnd erhefflicke redenen/ niet opholden : Dan nae voorgaende verkundiginghe / oeren gewoontlicken loop nemen vnd ghewinnen laten / te weten / van veerthien daghen tot veerthien daghen : Wtghesondert dat die Landt-droste ten minsten viermael int Jaer sitten sal / in Heeren breucken vnd saken die mundelick gheplaydoiert werden / vnd anderen / vnd in saken die by

ghescrifte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

gheschrifte dienen / sullen parthyen nae ingekommene Aenspraecke / Antwoordt off Exceptie / die termijnen van inlaghe / voor synen Stadtholder / vnd den Landtschrijver met twee Coernoeten / Schepen zijnde / moghen gheholden werden. Waer van de Landtschrijver goet Signaet holden / vnd 't Proces vol gheschreven / op den eersten der naestvolgenden vier ordinaris Gerichts-dagen inbrenghen sal / om ten Ordel bestadet te werden. Vnd sal die verkundiginghe der Gerichten gheschien den eersten Sondach na die Vacantien / die men holden sal op Paesschen / Pinxteren / acht daghen voor vnd acht daghen vaer na / van den twelften Julij, totten seventhienden Septembris inclus : Item van den twintichsten Decembris totten veerthienden Januarij.

2.

Die selve Officiers sullen op ordinarische Gherichts-daghen by klimmender Sonnen / die bancke spannen met twee Cornoeten uyt die Magistraet / daer men 't Gherichte is holdende / midts admitterende die Gesanten der Bannerheeren / Ridderschap vnd der Hoofstadt / als voeren verhaelt / op oer eyghen kosten het Gherichte bekleeden / soo wel by dalender als klimmender Sonnen / onder dacks / of onder den blauwen Hemel het Gherichte besitten / vnd soo in eenen daghe die saecken niet te eyndigen / den Gherichts-dach des anderen volgenden daechs / tot gherieff der Parthyen / continuiren.

3.

T'welck allet met ghefraechden Ordel bedonghen / vnd daer op gheweesen vnd erkant sal worden : Beholtlick dat den Officier vry sal staen buyten d'ordinarische Gherichts-daghen / in voorvallende saecken van kenteni[ss]en of andere extraordinaris Acten / na older ghewoonten 't Gherichte te bekleeden / met andere qualificierde persoonen / of schoon die selve niet en waren uyt den Magistraet.

4.

Tot bevorderinghe der Parthyen / sullen d'Officiers hun daer nae stellen / dat sy twee goede Voorspraken aen allen Bancken hebben moghen / daer van sy den eenen dienende in saecken des Heeren breucken / verpleghen sullen.

5.

D'Officiers sullen soo wel by sittenden Gerichte / als buyten den Gherichte / sich aller onpartylickheyt bevlytighen / vnd niet vermercken laten eensydich / off den eenen meer als den anderen gunstich te zyn : Mits dannoch dat sy soo voel hun moghelick parthyen tot eenicheyt bereden.

 Van

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Van Peyndunghe und Pandt-keerunghe.

Titulus II.

I.

MEn sal moghen peynden/ voor Heeren gulden/ Renten/ Schattinghen vnd penninghen / vnd off daer Pandtkeerunghe op gheschege / sal Verweerer by sittenden Gherichte betalinghe bewiesen/ vnd tot gene wedersprake noch onschult ghelaten werden: Te verstaen dat hy noch door eentlicke verklaringhe / noch eenighe oppositie / om daer mede in Proces te kommen / die betalinghe opholden sal moghen: Blyvende den Verweerder voorbeholden met nye actie / by forme van condictie, op de onduchticheyt der schult syn Rechte te vervolgen.

2.

Desgelijcken sal men moghen peynden voor Heeren breucken / die gherichtelick bekant / of metten Rechte gesleten vnd ghewonnen zyn: Vnd off daer op Pandtkierunghe gheschege / sal die Verweerder by sittende Gherichte betalinghe bewysen / vnd ghene wedersprake noch onschulde ghenieten.

3.

Men sal oock peynden moghen voor schult off Rente/die Gerichtlicken in Segelen vnd Brieven bekandt vnd gegaen zyn / als recht is / voor binnen jaersche pacht die in of buyten Cedulen gemaket: Voor schulden die in Gericht-boecken gerichtelick bekandt zyn na inholdt vnd vermogen der Brieven/ Pacht-cedulen/ Pachtingen vnd Gerichtlicke kennissen: Vnd off daer Pandtkeerunghe op gheschege / sal Verweerder voor die binnen Jaersche Rente oft schuldt / woe insghelijcken die binnen Jaersche pacht by sittenden Gherichte betalinghe doen of bewiesen / vnd tot ghener onschuldt ghelaten werden/ noch gene wedersprack ghenieten / dan men sal daer voor Pandtsterckinghe doen.

4.

Wordt yemandt ghepeyndet voor verjaerde Rente / Pachte vnd gherichtlicke bekandte schult/ voor verdient lohn/ Item voor Magenaes/ vnd verteerde kosten / binnen of buyten Jaers verdient of verteert / voor al t' welck

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

t'welck men sal peynden moghen / vnd daer op Pandtkierunghe geschege / sal Verwerer daer op by sittenden Gerichte betalinghe doen of bewiesen / of daer voer ter onschult staen: Te weten synen Eedt daer voor presteren / vnd geene wederspraeck ghenieten: Ten ware dat die Rente vnd Pacht meer dan een Jaer achterstedich waren / tegens welcke eene Jaer ghene wedersprake toeghelaten / dan wel op vorderen achterstandt / waer op 't Gerichte Partyen vergunnen sal in Proces te treden / vnd 't selve by gheschrifte ordentlick te vollen fuhren.

5.

Voor schuldt op Renten in Hylicx brieven / Maechgescheyden / vnd Moetsoeninghen ghemaket / die van den dedinghs-luyden vnd Hylicx-vrunden beyderzijdts ten meerendeele beseghelt of onder handteyckent zyn / sal men moghen peynden / vnd of daer Pandtkeerunghe op gheschege / sal Verweerder betalinghe doen of bewiesen / vnd ghene weder spraecke ghenieten tegen een binnen Jaers / vnd een Jaer achterstandts / dan wel op vordere achterstedicheyt / woe voerens gesagt is.

6.

Soo yemandt een gherichtelick Verwin met opbaedinghe / besaet of ander Procedueren van Rechte verkreghe / dat ghegaen waer als recht is / daer voor sal men peynden moghen / vnd daer teghen gene Pandtkeeringe ghestaden / vnd of yemants daer en boven Pandtkeeringhe dede / die sal daer aen gebreuckt hebben thien Goltgulden / vnd evenwel sal dat verwin na Landtrecht executiert werden.

7.

Soo yemants ghepeynt hadden aen ghereedt goedt / die sal die Panden slijten na den Landtrechte binnen veertien daghen / na dat die peyndunghe vnd die weete van die selve den ghepeyndeten gheschiedt is: Sal oock die gepeyndet is / binnen die veerthien daghen het Pandt beschudden moegen / gheschege het niet / sal die Richter aenheeringhe doen / Waer na die gene die gepeyndet heeft / dat gereede pandt veyle sal hebben / aen den Paal daer dat ghewoontelicken is / tot twee Sonnen opganck / vnd eener Sonnen nederganck / vnd aldaer verkoopen of hy kan / kan hy des dan niet verkoopen / sal hy dat breghen ten naesten merckte daer hy dat verkoopen kan / welcke verkoopinghe evenwel gherichtelick / of in bywesen des van den Gerichte daer toe gheauthoriseerden ghesworen Dienaers gheschien sal: Van het verkofte Pandt sal hy af nemen syne somme / vnd den Gerichtelicken schaden / loopt daer over sal hy geven het super plus, den ghenen / den het Pandt afghepandet waer: Ghebreke daer aen / mach hy voort-

aen:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

aen soecken vnd halen van des ghepeyndeten andere ghereede of onghereede goederen.

8.

Alle Pandtkeerunghe / wie oock ontsaete aen gereede goederen / sal men geholden zyn te verburghen / waer tegens oock den Aenlegger sal cautie stellen voor die onkosten / vnd aff te wachten het ghewiesde.

9.

Om te schutten grooten schaden vnd onkost / sal men levendighe harde vnd etende Panden laten verblyven / op die stede alwaer die selve in tijdt der peyndunghe bevonden / tot uytganck vnd verloop der veertien dagen / van die beschuddinge / by soo datmen evenwel een pandt van Rechte gheven / vnd immiddels die voornoemde Panden niet verbrenghen sal. Hier van uytghesondert Heeren Penningen / waer voor men peynden / vnd die Panden sonder vertreck / vnd eenich vervolch verkoopen mach.

10.

Daer aen Erftal ghepeyndet were / dat sal men drie veerthien daghen opbaeden / vnd t'elcker reyse daer van die wete doen / als gewoontelick is: vnd ist saecke dat yemandt Pandtkeerunge daer op doen wolde / dat sal hy doen binnen veerthien daghen na ontfanck vande eerste weete.

11.

Vnd sal na gheschiene Pandtkierunghe gene wyder opbadinghe / ofte andere Proceduere ghepleghet werden / eer vnd bevorens tusschen peyndinghe vnd Pandtkieringhe erkandt zy / wat recht is / om als dan voort met Inleydinghe vnd Ruyminge na Landtrecht te procedieren / vnd daer gene Pandtkieringhe gheschiedt / sal men die Opbaedinghen ghebruycken / vnd tot het Verwin voort gaen als van olts ghebruyckelick / midts dat van die Opbaedinghen te senden / alleentlick eene weete in welcke ten respecte van yedere Opbaedinghe die Termynen na behoer ghestelt vnd verlanght sal werden.

12.

Vnd men sal mogen peynden / voor een binnen vnd 't naeste voorgaende buyten Jaers Renten / aent gereede goedt / dat op die onderpanden gevonden wort / als nemptlick levendige Have / Zaedt dat gemeyet / Holt dat ghehouwen is / vnd anders niet / onaengesien of het den Pachter of Eygenaer toekompt / wanneer sulckes expresselick in Seghel vnd Brieven ghestipuliert is: den voorderen achterstant sal die Renthesser moghen vorderen personali actione, daer die Debiteur of syn goedt te bekomen is / off oock met peyndungh actione reali, op den Erffgrondt / tot syn ghelieven /

vnd

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

vnd wordt verstaen/ daer grooter verloop dan twee Jaren is/alle betalinge op den achterstandt ghedaen te zijn.

13.

Die Pachter sal voor betalinghe als voornoemt vnd daer her erledenen schade mogen genieten jus retentionis, aen des Landt-heeren vruchten vnd pachten/ vnd soo hy sich ten eenemael daer aen niet en konde verhalen/ sal hy in die pachtinghe blijven continuiren; tot dat hy voldaen zy/ onaengesien die Pacht-jaren expiriert weren.

14.

Sonder dat voor personele actien/ peynbaer ghemaket zijnde/ aen 't ghereede goedt des Pachters sal mogen werden gepeyndet.

Van in vnd uytleydinghe, van Erf-huys Recht vnd Erf-uyttinghe.

Titulus III.

1.

Of yemandt op Erffgrondt om die proprieteyt oder eygendomb of oock om die possessie vel quasi t'erlangen of recupereren/ met rechte spreken wolde/ die sal sulcks met Inleydinge/ vnd niet met besaete of badinghe vorderen.

2.

Daer d'Officiers eenen notorie in die possessie vonden/ den selven sullen sy daer inne holden/ vnd soo Parthyen daer over strijdich weren/ vnd beyderzijdts die possessie geallegiert/ sal na erkentenisse des Gherichts in die possessie maintiniert worden/ die am schijnlichsten daer inne te wesen bevonden wordt/ vnd men sal om in die possessie ghesterckt te werden/ 't officium judicis mogen aenroepen/ sonder in of uytleydinghe/ of soo men will/ aent Hoff om manutenentie supplicieren.

3.

Binnen Jaersche versterven/ soo wel ex testamento als ab intestato, vnd al aengheerft goedt/ sal men met den Erffhuys-rechte vorderen/ soo vnd als na Erffhuys rechte behooret/ vnd gheschege die vorderinghe/ met Inleydinghe niet binnen Jaer vnd dach (zijnde een Jaer ses weken vnd drie daghen) sal men des Erfhuys recht versteken zijn/ soo veern die Erfghename Inheyms is/ welcke tijdt den Wtlendischen tot discretie des

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Gherichts verlenget sal moghen werden / Voorbehalden dan noch den Eyscher syne actie / ter plaetsen daer die goeder ghelegen zyn/ vnd sunst na natuer der selver te moghen vorderen.

4.

Die een Erff-huys aentalen wil / off vermeynt mede Erfghename te zyn / sal't selve voor al verburgen des Erffhuyses lasten na behoor te draghen/ als nemptlick voor een redelick Testament/ des Erfhuyses schulden/ vnd dat geen ander vnd naerder Erfghenaem zy/ vnd die sulcke verburginghe niet en dede / sal daer in niet ontfanckelick zyn.

5.

Die langstlevende van beyden Eheluyden sal na ghescheurden bedde/ Erfwtter zyn / by ghebreck desselven / soo veer den Kinderen vnd Erfghenamen veele waren / sal altijt d'oltste Soon of Mans persoone Erf-wtter zyn/ vnd by ontstentenisse desselven d'oldtste Dochter of Vrouws-persone Erf-wttersche wesen / welcke Erf-wtter off Erf-wtterschе / tot laste des gheheelen Erfhuyses / in den Erfhuyse sal mogen sitten tot ses weken toe/ vnd na de redelickheyt vnd ter goeder wyse van desselven kost vnd viveres leven / vnd binnen die voorsz. tijdt van alle vnd yedere des verstorven naghelatene goederen / van wat natueren of waer die oock zijn mochten/ met alle Brieven vnd Segelen/ Obligatien / voort andere schijn vnd bescheyt/ schulden vnd weder-schulden / soo vnd als die gewesen op dach vnd stondt dat die verstorven levendich vnd doot was/ een inventarium maken/ vnd 't selve op ghesinnen der Erfghenamen wtgeven/ vnd met eede bestedigen: Welcke tijdt van ses weken geen plaets sal hebben / soo vnd wanneer men vermoedede / die Weduwe Erfwtterschе bevrucht te zijn / of dat die Erfwtter of Erfwtterschе in allen Goederen ghetuchtiget / of sunst in Hylicks vurwarden anders ghecaveert weer/ vnd sal immiddels of tot die tijdt der komstigher Erfwttinghe/ wes den Erfhuyse aenkleeft/ met rechte invorderen/ woe insghelijcken andere teghens hem oere actien op den Erfhuyse in solidum vnd niet voor syne quote alleene sullen instellen mogen.

6.

Met den eedt waer mede het Inventaris bestediget wordt/ sal d'Erfwtter of Erfwtterschе sich niet rijcken mogen / dan soo sy vermeynden tot eenighen van den inventaristerden Goederen gherechtiget te wesen / sullen sulckes met gheboerlicken Rechte wt dragen/ vnd soo voor oprichtinghe des Inventaris, die voornoemde Erfwtter of Erfwtterschе verstorven / sullen zyne of oere erfghenamen/ na oer beste wetenschap geholden wesen/ 't selve over te geven/ vnd te bestedigen als recht is.

Des

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Des verstorvenen Broeder / Suster / vnd vordere bloedts-verwanten/ Erfwtter of Erfwtterſche zijnde / ſullen ſoo wel als oere met-erfgenamen het Erfhuys aentalende/ 't ſelve verburgen : waer van die leſt-levendighe der Eheluyden/off deſſelven oldtſte Soon oft Dochter / Erf-wtter of erfwtterſche zijnde / ontheven ſal weſen.

8.

Vnd ſal van nu voort niet die vall / woe te bevoerens / dan locus domicilij het Erf-huys maken / in maten/ dat na die Rechten / locus domicilij die Poſſeſſie deferiert / vnd ſunſten gheholden ſal werden / alſt in conformite van dien behooren ſal / eenen yederen voorbeholden ſyn recht in petitorio, ter plaetſen daer die Goederen ghelegen/ vnd ſullen alle verſtorvene reede/ onreede/ ruirende vnd onruirende Goederen/ waer die gheleghen ſinnen / binnen of buyten des Furſtendoms Gelre vnd Graeffſchaps Zutphen Steden/ tot wat recht die oock ſtaen / daer in die Luyden verſtorven / ſoo vnd als ſy die hadden opten dach doe ſy levendich vnd doot waren/ in obgemelten loco domicilij berichtet worden na behoor. Daer averſt jonghe Studenten/ Koopluyden/ Krijchsluyden/ vnd andere/ niet hebbende certum domicilij locum , verſtorven/ ſal die vall/ woe van olts ghebruyckelick / het Erfhuys maken : Twaer dan die ſelve al noch tijdt oers affſtervens Vader ofte Moeder nagelaten/ in welcken val op der ſelver woonplaetſe te ſien.

9.

Klegher ſal vry ſtaen / vnd pro arbitrio dat petitorium vnd poſſeſſorium cumulieren, of 't eene ſonder dat ander inſtellen mogen : doch alſoo/ dat daer-en-tuſſchen onbenomen zy een Leenvolger of anderen ſucceſſeur/ in Hoeffhoorighen/ Koermoedighen/ Vryhaeves goederen / of ſingulier titul hebbende / ſyn recht voor den Competenten Richter te vervorderen/ ſoo veer als van voorgenoemder natuir vnd qualiteyt voorts kan blijcken/ vnd die uyt eenen particulier titul van giften of anderen Contracten vorderen wil/ ſal met Erfhuys-recht niet mogen ſpreken.

10.

Na ghedaner Inleydinghe ſullen Parthyen moghen 't Proces vollenfuiren / vnd alle andere termynen halden ter plaetſen daer d'Officier off ſyn Stadtholder met den Landtſchrijver woonen / bis tot den Ordel toe/ in aller gheſtalt woe in den eerſten Artijckel Tit. van de Officiers / verhaelet / midts dat ſulcks by Parthyen met een voorordel / om te moghen gheſchien / bedonghen zy.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Teghens den / die een goedt met bysonderen titul / by 't leven des overleden besittende / off Jaer vnd dach in rowelick ghebruyck gheweest is / sal 't Erfhuys-recht / noch oock interdictum retinendæ possessionis gheen plaets hebben / dan moghen d'Aenlegghers met particulier Inleydinghe off andere forme van Rechten procedieren.

12.

Sonder aensien van Vacantien off Heylighe daghen / salmen in Erfhuys saken in den Sterf-huyse procedieren van veerthien dagen tot veerthien daghen / het ware dan anders voorviele / off met consent beyder Parthyen bedonghen of believet. Edoch soo veer op een Fest die termijn sal dienen / sal het Gherichte ex officio, den selven prolongieren tot den naestvolghenden daghe / gheen Fest of Vacantie tot Godes eer ingestelt zijnde / als daer van voorhen ghestatuiert. Vnd worden alhier voor Feest daghen verstaen Paeschen / Pinxteren / Christdach / alle Sondaghen / Nye Jaersdach / Hemelvaert / vnd andere by hoogher Overigheydt aenghestaldte Vast- vnd Bede daghen.

13.

Ghelijck als d'Aenlegghers voor de Gherichts-kosten schuldich is te cavieren / sal oock daer teghens die Verweerer off Erf-uytter caution stellen / vnd die selve Cautie sullen oock van beyden zyden ghepræstiert worden in allen anderen saecken van in vnd uytleydinghe.

14.

Een Soon off Dochter van Vader off Moeder met die wooninghe Jaer vnd dach sich afghesondert hebbende / woe oock andere Erfgenamen / sullen in het Erfhuys niet kommen moghen / om daer in verpleget te werden / ten zy met wille des Erf-uytters / of dat sy na verburginge des Erfhuyses met ordel vnd recht daer inne ghewesen waren.

15.

Soo sich bevonde / dat in den overgegevenen vnd bestedigten Inventario eenich Parceel van Goederen uytgelaten weer / sal die Erf-uytter synes rechtes / soo hy daer aen hadde / versteecken / den Heer in arbitrale straffe / vnd daer toe noch in die weerde desselven goedes den Erfgenamen vervallen wesen : Het weer dan hy soodane rechtmetighe oorsaken voorwenden konde / waerom hy der verswegen Parceelen geen wetenschap ghehadt / die by den Gherichte voor relevant aenghenomen werden : Niet teghenstaende off in den Inventario contrarie van dien bedonghen off gheprotestiert ware.

Wanneer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

16.

Wanneer oock questie voorviel/ of eenighe Goderen tot den Erf-huyse gehoorich weren ofte niet / salmen die selve evenwel inventariseren / sonder prejudicie des genen die daer toe gherechticht zijn mochte.

17.

Soo den Erfghenamen bedencklick 't Erffhuys aen te veerden / vnd alsoo oere Goederen met des overledenen lasten vnd schulden te besmetten ofte menghen / sal hun toeghelaten zijn / het Beneficie van Inventaris/ om onder 't selve 't Erfhuys te verburghen/ vnd aen te talen.

18.

Soo d'Erfgenamen of andere in gemeynschap van Goederen sittende/ sich in lottinghe vnd deylinge niet vergelijcken konden / sal 't Hof versocht zijnde/ den Officier / daer 't Erf-huys vnd meestendeel der guider gelegen/ bevelen / 't Erf-goedt of andere Goederen / na ghenomene informatie / in deelen te leggen/ vnd voor den onwilligen vnd afwesenden 't Lot te trecken/ vnd den willighen vnd anwesenden daer van Brieven verleenen.

Van baedinghen, besaeten vnd Gherichts-weten.

Titulus IV.

1.

Alle andere schulden vnd saken / die niet peynbaer en sinnen/ vnd men met rechte vorderen wil / salmen aenheven met baedinghe / besaete/ of na vereysch der saecken met inleydinghe / soo dat na Landtrecht behoort / vnd men sal met badinghe Procedieren op die persoonen in den Ampte woonende/ vnd die uytheymschen met besate / aen oere Persoonen oft Goederen in recht trecken.

2.

Die ghedaechden opten termijn niet erschijnende / vnd ten tweeden mael ghedaeghet zijnde / sullen niet ghehoort worden / dan met voorgaende refusie van kosten / vnd ten derden mael niet erschijnende / sullen als vellich verwonnen werden / welcke badinghe gheschieden sal van veerthien daghen tot veerthien daghen.

 Wanneer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Wanneer yemandt eenighe Rechtforderinghe met Besaet aenhevet/ sal maer eenmael besaete behoeven te doen / soo wel op Erff-talighe als ghereede Goederen / vnd daer van die Gherichtelicke weete schicken / om binnen veerthien daghen na ontfanck off aenhooren der selver / sich der besaete t'ontledigen: Vnd dat soo veer die gene daer aen die wete ghesonden binnen Landes is / vnd gheen beter recht weet in te brenghen: Dan buyten den Furstendom Gelre vnd Graeffschap Zutphen / sal die tijdt verlenget vnd gesat werden op ses weken / ofte alsoo dat den ghecitierden mogheltck zy binnen sulcken tijde voor die banck te komen / tot erkentenis des Gherichts. Vnd dese wete sal eenen yederen voorhoofts gheschien / ten ware dat sich yemandts vervreembde vnd niet vinden wol laten / den mach die wete aen syne woonstadt gheschieden / vnd van alles sal die Gherichts-bade syne gichte te boecke stellen laten / vnd teghens vreembde arrestierde Persoonen sal alleenlick met Gast-gherichte van drie daghen tot drie daghen procediert worden. Waer toe d'Aenlegghher op kosten van ongheltjck die selve verschieten sal / datmen oock alsoo holden sal / wanneer twee vreembden d'eene den anderen arrestiert hebben.

4.

Teghens die ghene die niet te vinden / vnd genen Verwalter oerer Goederen in loco ghelaten / of in Vyants Steden sich erholden / sal die weete ghedaen werden / ter plaetse syner lester residentie off wooninge / vnd daer benevens met af-luydungh der Klocken / vnd 't aenslaen der Copyen van die wete aen die Stadt-poorten oft Kercken-deuren van des Ampts uytersten grensen / tot drie malen / off oock eens alleenlick vnd peremptorie, stellende in die peremptoriael weete den termijn prolongiert tot soo veel tijdts / als yedere bysondere Citatie vnd weete voor d'eerste / tweede vnd derde reyse vereyschende was.

5.

Soo yemants met besaete / ontsaete / baedinghe / Peyndinghe / Pandtkierunghe / in vnd uytleydunghe aen den Gherichte voor eenighe dinckbancken sich geven wurde / die selve sal daer ten rechte staen / tot dat die saecke uytgherichtet zy / voor soo vele der voornoemder bancken toebehoort / Welverstaende dat niet te min d'aengevangene Proceduire om oorsaecken verlaten / vnd midts voorgaende refusie van kosten nye Aenspraecke ghemaeckt / vnd voor den selven Gherichte ten tweeden mael weder daer op procediert sal moghen werden. Doch sal men der instantien alleene eens moghen renuncieren / vnd sal oock die ghearrestiert moghen aenholden / dat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

dat den Klegher daer na een eeuwich swijghen inghebonden werde / soo wel in saecken van Arrest / als daer men met anderen inganghen van Rechte die Proceduire aenghevanghen heeft.

6.

Soo ymandt met recht besatighet wurde / vnd sonder burch-stellinghe uyt die besaete ontginghe / sal den Heere gebreuckt hebben vier olde Schilden voor die eerste reyse / vnd voor die tweede reyse sal daer aen openbaer ghewaldt bedreven hebben.

7.

Die ghene soo by sich heeft 't ghene daer aen Arrest gheschiedt / zijnde tot syne kennisse ghekommen als recht is / vnd sulcks hin wech brochte off versteken liet / sal voor d'actie moeten instaen / vnd die selve hebben te verantwoorden.

8.

In gheval die besaetichde die besaete niet verburgen wolde / ofte ommeweghe sochte t'ontloopen / sal d'Interessierde Parthye op kosten van onghelijck den besatichden by den Officier moghen doen bewaren / ter tijdt vnd soo langhe obghemelte besate verburget zy : welcke verburginghe met eenen ghenoechsaem alhier in die Graeffschap geerfden vnd ghegoedeten borghe gheschien sal moghen. Het were dan hy by Eede verklaren wolde na allen moghelicken aengewandten vlijdt geenen burge / woe voornoemt / te kunnen bekomen / vnd sal alsdan met hypothecatie der voornoemder syner in de Graeffschap liggende immobel Goederen bestaen.

9.

Soo een vreembder eenen Inghesetenen in rechte trecken vnd bespreken wolde / sal verbonden zijn cautie te stellen voor allen schaden / kosten vnd Interesse / vnd dat hy voor die selve saecke ofte actie den voornoemden Ingesetenen nergens anders met Wtheymschen Gerichte aentasten / dan het ghewijsde aldaer afwachten vnd voldoen wil.

10.

Soo yemandts in off buyten syner Minder-jaricheydt sich bevonde bediept te zijn / sal om in syn recht gherestituiert te worden / mogen vorderen in actione reali met Inleydinghe / vnd in personali met besaete off badinghe / midts dat het selve gheschiede eer die Minderjarighe neghen vnd twintich Jaren oldt zy / vnd 't ghene binnen die Minder-jaricheydt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

gheleden is / sal binnen d'eerste vier Jaren na die beswaernisse gherichtet moeten worden / uyt oorsake na rechte daer toe ghenoech zijnde / vnd sal soodane beneficium oock in processu in die Antwoordt of Replicq vnd termynen imploriert moghen worden.

Forme van Procedieren voor de Gherichts-bancken.

Titulus V.

1,

Is yemandt dinghde op die doode handt / die sal men ghenieten eens twelf weken ende niet langer / vnd sal die Dilatoir Exceptie op die doode handt plaets hebben / soo wel in reali als personali actione, uytgesondert daer ghepandet wordt voor binnen Jaersche Renthen vnd Pacht / Magenaes / vnd alle andere binnen Jaersche Peynbare schulden.

2.

Niemandt sal dinghen op syne wahr / hy hadde dan eene bestendighe wahr / aen welcken hy synen schade wuste te verhalen / vnd die soodane wahr heeft / die sal tot inbrengingh der selver ghenieten den tijdt van ses weken eens / of korter tijdt / indien hy wil / welcke tijdt hy alsdan voort by het bedingh van de wahr benoemen sal : Brocht hy alsdan sulcke wahr niet in / of beweese dat hy sulcke bestendighe wahr hadde / sal den Heeren verbreuckt hebben vier Heeren ponden / vnd daer toe in de onkosten der tijdt ergangen / vervallen wesen.

3.

Item of yemandts op syne bestendighe wahr ghedinget hadde / vnd die wahr int Gherichte intrade / die selve sal staen in plaets syner principalen / met tijdt vnd stondt te ghenieten / t'antwoorden vnd excipijren / vnd sunst alles te moghen voorwenden ghelijck die principael hadde moghen doen / of hy op gene wahr ghedinget hadde ghehadt.

4.

Die Volmachtighers sullen ter eerster harer Comparitie / hare Volmachten ten Signaet brenghen.

Op

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

5.

Op versoeck des Aenlegghers sal Verweerder gheholden zijn op elcken artickel der Aenspraecken/ middel Eedts / ghelooft war / ofte met wahr te respondieren / midts dat d'Aenlegghet d'Articulen syner Aenspraecke medio juramento dandorum hebbe ghepostiert.

6.

Die Aenlegger vnd Verweerer sullen van nu voortaen/ oere bedingen/ als Aenspraecke/ Antwoordt / Replicq vnd Duplicq / schriftlicken oft muntlicken tot oeren koer doen moghen / vnd dat allet van eenen Ghe-richts-dach totten anderen.

7.

Die Aenlegger (indient hem ghelieft) wordt toeghelaten syn bewijs by de Aensprake ofte Replicque te moghen in-leggen/ vnd die selve daer mede bewehren/ vnd wanneer die Aenlegghet syn bewijs alsoo by de Aensprake ofte Replicque in-brenghet/ sal die Verweerer tijdt hebben van ses weken syn Antwoordt ofte Duplicque met oere respective straffen in te gaen.

8.

Waer op d'Aenlegghet voort na die voornoemde ses weken of ten naesten Gherichte daer na / syne Replicq met die straffe op des Verweerders inkomene bewijs / by d'Antwoordt sal inbrenghen : Doch alsoo / dat die salvatie vnd straffe met noodighen Documenten bekleedet sullen moghen worden / d'welcke oock den Verweerder in syne Duplicque sal toegelaten zyn / waer na 't Proces met Triplicq vnd Quadruplicq naeckt vnd bloot sal ghesloten zyn vnd blyven/ alles van ses weken tot ses weken.

9.

Woe gelijckvals die Verweerer over ses weken/ of ten naesten Gerichte syne Duplicq naeckt vnd bloot / met oock syne salvatie vnd Contrastraff sal inbrenghen / vnd daer met sal het Proces ghesloten zyn.

10.

Synde dan noch Parthyen hier mede onbenomen oer bewijs in oere Replicq of Duplicq noch in te brenghen / op welcken bewijs vnd Deduction desselven / Parthyen hinc inde straffe vnd Salvatie toe-ghelaten sal wesen.

11.

Lachte averst d'Aenlegghet syn bewijs by de Aenspraecke niet in / sal die Verweerer gheholden zijn ten naesten Gerichte/ dat is ten eersten veertien dagen / Antwoort te geven / vnd soo voortaen van den eenen Gerichtsdach

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

tot den anderen / soo langhe gheen bewijs ingekommen woe voor verhaelt / met Replicq vnd Duplicq procediert worden. Waer met het Proces ghesloten vnd ten Ordel bedinghet sal wesen / vnd indien dat by den Gherichte of Consulent Parthyen bewijs worde opghelacht / sulckes sullen sy hebben in te legghen / vnd ghenieten met straffe vnd salvatie / waer toe Parthyen met kennis des Gerichts drie noodighe varsten sullen mogen genieten.

12.

Wolde oock die Verweerder voorwenden Exceptiones Recusatorias, off Declinatorias, sal hy moeten doen in primo termino, maer Dilatorias sal hy moghen proponieren secundo termino, alle te ghelijck by versteck der selver / 't zy dan dat hy by eede beholden wolde / dat hem soodane Exceptien weren na die voornoemde tijden aen / of te weten ghekomen.

13.

Vielen daer eenighe voor-ordelen / die selve sullen ghewesen werden by den Ghterichte met advijs van Rechts-gheleerden / vnd men sal daer tegens gheen wedersprake off beroepinghe ghenieten / het weer dan die selve vim definitivæ hebben tot erkentenis / woe na ghesecht wordt.

14.

Niemandt sal voorder tijdt als veerthien dagen om synen Voorsprake in te brenghen / of sich daer mede te beraden / ghenieten moghen.

15.

Oock sal een yeder sich met of sonder Voorspraecke selfs moghen behelpen vnd vertalen.

16.

Soo veer het bewijs by de Aensprake / woe voornoemt / niet in ghelacht worde / wanneer dan yemant al noch tot den by brengen ghewesen worde / die sal oock eens ses weken daer toe hebben / met straffe / contra-straffe ofte salvatie / daer tegens te ghenieten: Te verstaen / dat na inghelachte bewijs / woe voornoemt / die straffe oock binnen die eerste ses weken / vnd die Contra-straff of salvatie (die men oock voortaen daer tegens genieten sal), binnen d'andere ses weken in allen ghevalle ten naesten Ghterichte inghelacht worde.

17.

Vnd Parthyen sullen ten beyden zijden aller Acten aff-schrift ghenieten.

18.

Van badinghe off besaete / daer op Verwin of Sententie erlanght is / sal men gaen tot peyndunghe / vnd van peyndunghe na drie opbadingen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

tot die Immissie/ vnd na d'Immissie sal men drie Ruymingen doen/ allet van veerthien daghen tot veerthien daghen / Welverstaende dat van drie Ruyminghen/ vnd drie opbadinghen eene weete sal gaen / daer in d'eerste tweede vnd derde termijnen sullen worden ghesadt.

19.

Alle Advocaten vnd Procuratoren voor der Graeffschaps Gherichts-bancken dienende / sullen sich ontholden aller injurien / soo wel in schriftlicke als muntlicke bedinghen / by pene van twee olde Schilden / die welcke by die Procuratoren in muntlicke injurien by sittenden/ vnd in schriftlicke injurien ten naesten Gherichte betaelt / vnd daer beneffens door die selve ghecassiert vnd ghererepariert sullen worden.

20.

Soo yemandt klaechde van eenen anderen gediffameert te zyn/ 'tzy met injurien of eenighe actien / die selve sal synen wederdeel moghen beroepen voor den Richter daer onder die diffamierde ghesaten / soo die actie is personalis, soo sy aver is realis, daer het goedt ghelegen / of daer het selve na natuir ghehoort / om den selven een eeuwich stilswyghen na twee voorgaende weeten / op te doen leggen / mits dat voor al den Gherichte van die diffamatie ghenoechsaem zy ghebleecken.

Van kondtschappen te voeren.

Titulus VI.

1.

Of yemant bewysen wolde met levendighe konden vnd getuygen/ sullen die selve tuychweerdighe persoonen wesen.

2.

Wanneer yemandt het zy Klegher of Verweerder / kondtschappen wil laten beleyden / die sal syne positiael off bewijs-articulen over gheven/ vnd daer met afwijcken / vnd dan sal men elck getuyghe apart wel scherpelick voorhalden vnd erinneren/ van den rechten ghebruyck des Eedts / vnd straffe des meyneedts / vnd daer na den Eedt afnemen / als in bygaende formule te sien / vnd niet bestaen moghen / segghende/ ick wil dat beholden by den Eedt / dien ick den Heere ghedaen hebbe / vnd na ghedanen Eedt/ eenen yederen alleene examineren vnd afvragen d'oorsake van wetenschap/

vnd die selve inde kundtschap uytdrucken / in maten / dat die ghetuygenis rechtveerdich vnd waerachtich toegae / vnd niemandts den anderen informiere wat hy segghen sal.

3.

Off yemandt om kundtschap der waerheyt voorghebodet wordt / die sal ter eerster badinghe voorkomen / vnd der Aenspraeck af-schrift ghenieten moghen / na ghelegenheyt der persoonen vnd saken / tot erkentenis des Gherichts.

4.

Die van den Gherichte vnd allen Amptluyden worden belast / tot ghenen tuychvuiringhe te verstaen / die Producent hebbe syne teghenparthye die positional articulen eerst toeghesandt / vnd hem citieren laten / om die ghetuyghen te sien producieren vnd sweeren / vnd contraria interrogatoria daer tegens in te voeren / op dat die waerheydt sonder arghelist ten vollen openbaer worde / 't zy dan dat die ghetuyghen kranck oft reysich / oft sunst een ander periculum in mora were / in welcken cas / sal men sonder die wederparthye daer van adverteert zijnde / die ghetuyghen moghen verhooren / vnd dit soo wel te holden inde productie van tuyghen ad perpetuam rei memoriam, d'welcke sal moghen per edictum gheschieden / in val ghene adverse parthye voorhanden / als die in hangenden Proces gevoert worden / blyvende die voor hen gheroerte tuychnissen in voller weerden / vnd die ghetuygen soo buyten die Graefschap off in Steden der selver ghesetene / salmen niet der kondtschap beroepen of voorstellen moghen / dan met Requisitoriael Brieven van den Gherichte / daer men sy wil ghebruycken / vnd die interessеerde daer van verwetighet zijnde / als voor gheruirt / mits dat het voor verhaelde gheen plaets sal hebben in Heeren breucken.

5.

By 't Examen off Verhoor sullen noch Producent noch weder-deel komen / dan wanneer het voornoemde Examen gheschiedt vnd voleyndet is / soo moghen sy hun apenen / vnd voorlesen laten wat daer ghetuyghet is.

6.

Soo een Klegher syne ghevoerde kondtschappen binnen drie Jaren niet en ghebruyckten / sullen sy hem gheen bewijs verstrecken / als oock niet en sullen doen die productien teghens dese Ordonnantie beleydet. Maer die sich besorghet bespraecken te werden / vnd tuycheniſſe ad perpetuam rei memoriam voeren laet / die selve Productien sullen hem

hem alle tijdt onverjaeret vnd in weerden blyven: Wolde oock een uytheymsch Gherichte dese ordnungh oock niet volghen / 't selve sal den Parthyen niet schadelick zijn.

7.

Vnd den ghetuygen die alsoo buyten om ghetuycheniss der waerheyt te gheven ghecitiert werden / salmen voor oere teeringe geven acht stuyver of meer / na qualiteyt der persoonen of verheyt des weges / tot discretie des Gherichts.

8.

Ghetuygen sullen eerst vnd voor all des meyneedts erinnert werden / vnd daer op doen den gheboerlicken Eedt / eer vnd bevorens men die selve toelaten sal / allet in forme wie volget.

9.

Dat die ghene soo onrecht vnd meyneedich sweeret / die Almachtichheyt Godts lastert / vnd sich selvest daer door beroovet aller ghenaden Godts / op sich ladende alle die straffe vnd vloecke / die Godt den verdoemden vnd vervloeckten heeft op ghelacht / daer toe dat hem Godt in allen synen nooden nimmermeer te hulpe komen / maer met Lijf vnd Siele eeuwichlijck vervloeckt zy / nummermeer deel hebben kan aen die ghenadentrijcke beloftenissen / die Godt den Christenen ghedaen heeft: Daeromme die ghetuyghen sich wel sullen bedencken / alle bedriechlickheyt besyden stellen / vnd die loutere waerheydt / als haer die selve bewost / Godt ter eeren vnd die gherechtichheyt te stuir / openbaren vnd segghen / vnd sich daer aen niet bewegen laten door giften oft gaven / vrundtschap ofte Maechschap / ofte yetwes anders / sonder die waerheyt vnd haer eygen Sielen salighheyt betrachten vnd voor ooghen setten.

10.

Na gheschiene avisatie als boven / sal ghetuyghen voorgestavet worden desen Eedt.

11.

Ick N. love vnd sweere tot Godt Almachtich / dat ick op die articulen vnd vraechstucken inder gantschen saecken tusschen N. vnd N. voor beyden Parthyen gener te lieve noch te leede / die rechte waerheyt soo veel my daer van bewust is / vnd ick ghevraghet werde wil segghen / vnd dat niet onderlaten om eenighe giften off gaven / hate ofte nijdt / vrundtschap ofte Maechschap / vreese noch anders / wie Menschen sinnen bedencken mochte / alles ghetrouwelijck / als my Godt helpe / &c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Van bestadinghe der ordelen, vnd woe sich die Ordel-dragers sullen hebben te richten.

Titulus VII.

1.

DIe Richteren eenighe bancken besittende / moghen die Ordelen bestaden aen alle die gene die sy aen der bancken vinden / sy hebben dan het hooft ter bancken gekeert ofte niet / doch also datmen die Ordelen bestaden sal aen die gene daer die Richter vermoedet die bequaemste / redelickste vnd ervarenste te zijn.

2.

Soo sich menichmael beghift daer Ordelen te bestellen sinnen / dat die Richter soo genen verstendigen / of bequamen Ordelwijser aen die bancke vindet / sal hy op den val het Ordel aen sich mogen beholden / wes ten naesten Ghérichts daghe / of soo langhe hy eenen bequamen Man bekomen hadde. Edoch dat sulcken Ordel binnen die naestvolgende drie Gerichtsdagen bestadet sal werden : vnd mach dat dan bestaden aen den bequaemsten / die hy alsoo aen die bancke vindet of af-sien mach.

3.

Vnd soo men aen die bancke genen bequamen vinden noch afsien konde gheduyrende die voornoemde drie Gherichts-daghen / sal den Richter vry staen met ghevolghe des Gherichts vnd believen der parthyen / eenen anderen qualificierden opter straten ofte elders daer mede te bewerpen / oock met believen der parthyen met eenen Gherichts-dienaer d'Acten versloten oversenden / vnd daer op by Rechts-gheleerden advisieren vnd erkennen laten / vnd daer uyt in name des Gherichts die Sententie formieren / in welcken val die Bode sal hebben 's daechs voor syne kosten vnd vacatien vijff vnd twintich stuyvers.

4.

Die selve daer het Ordel aen bestadet wordt / sal gheholden zijn / dat Proces vnd wysinghe aen sich te nemen / by een poene van vijftich Goldtgulden den Ghérichte tot behoeff des Heeren vervallen te wesen : Waer van die Richter den Heeren reeckeninghe doen sal als van anderen breucken / Ten ware dat hy redelicke onschult hadde sich des t'ontledigen / tot erkentenis des Gherichts.

Vnd

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

5.

Vnd daer alsoo een Ordel aen bestadet wordt / die selve sal ghevryet zijn van alle Ordelen die men binnen Jaers aen hem bestaden mochte.

6.

Vnd op dat die Ordelen na Landt-rechte vnd ghewoonte deser Graefschap Zutphen gheweesen / oock niemants tot beroepinghe ter klaringhe ghenoodicht / ofte tot onkosten ghedronghen worde / sullen die Ordelwysers sich beleeren binnen Landes vnd by onpartydighen : Te verstaen dat die beleeringhe gheschien sal in den Furstendom Gelre vnd Graeffschap Zutphen.

7.

Ten ware sy niemandts binnen Landts bekommen konden / die sulcks aennemen wolde / in sulcken ghevalle moghen sy sich beleeren / waer het hun ten besten ghelegen is / vnd het nutste bedochte. Edoch dat die wijsinghe den Zutphenschen Landtrechte ghemees zy/soo veer het selve Landtrecht notoir of in Actis beweesen weer / vnd gheschiet van Rechts-gheleerden / welcke eygener handt die Ordelen sullen onderteyckenen / vnd d'Acten met oer Pitschaft sluyten : d'Onderteyckeninghe sal Parthyen verholen blyven in uytlesen der Sententien vnd geven van Copy/ doch op requisitie van die selve sal gene swaricheydt ghemaeckt worden die namen der Consulenten t'openbaren.

8.

Wes d'Ordel-wijser nootwendich om die beleeringhe uytgheeft/vnd by synen Eedt beholdt / dat sal die Aenlegghar hem voor die wysinghe ghehol- den zyn weder te geven vnd te betalen/waer in de voornoemde Ordelwijser syne verteeringhe vnd vacation-geldt (als des daghes boven syne kosten thien stuyvers) mede sal moghen rekenen : Vnd soo die Ordel-dragher swaricheydt maeckten die penningen te verschieten / sal d'Aenlegghar die selve erlegghen / vnd dat Procees hem Ordeldrager by den Gherichte verslaten vnd beseghelt ten handen stellen laten : Vnd soo die kosten by Sententie ghecompensiert worden/ of die beklaechde daer van absolviert/ sullen des niet te min desen des Ordels vnd des Ordeldragers kosten ten halven deele den Klegher werden gherestitueert.

9.

Beyden Parthyen sal vry staen / voor overleveringhe des Procesfes/ 't selve te visitieren/ of daer oock min of meer byghevoecht als gherichtelick overghegheven vnd bedonghen is worden / vnd sal die Gherichtschrijver vande over-geleverde stucken inventaris maken / vnd tot voorkomminghe

van

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

van alle frauden in verwahr holden/vnd een dubbelt by den acten voegen/ oock niet alleen yeder bladt / dan mede yedere artijckel quotisiren / vnd tot meerdere versekertheyt 't selve Inventaris Parthyen teyckenen laten.

10.

Die Ordel-wijser sal als baldt die bestadinghe gheschiet is/ syn drie ghenechten teffens vnd ten eenemael nemen / alsoo dat parthyen tot allen veerthien daghen het Ordel niet behoeven t'erwecken: Soo veer hy averst binnen die ses weken wijsen wolde (dat hy doen mach) sal 't selve den Parthyen gherichtelick verwittiget werden / Beheltlick daer en t'eyndens den Ordel-wijser syn nootvarst/ woe sulcks van olts ghewoontlick is.

Van beter Recht, velligheyden vnd verwinnen door contumacie, voorts purge vnd executie der selver.

Titulus VIII.

1.

Of yemandt in syn afwesen tot een beter Recht ghewesen worde/ des sal hy na den Landtrechte ghenieten veerthien daghen ofte ten naesten Gherichte / vnd niemandt sal men ghehenghen of wijsen eenich beter Recht te ghenieten / die aen den Gherichte teghenwoordich is / verstaende beter Recht te wesen / Lijfs-noodt / Waters-noodt/ vnd Heeren ghebodt.

2.

Men sal beter Recht ghenieten in allen termijnen / die na Landtrechte vervenckelick sinnen/ als ontsaet/Pandtkeerunghe/ uytleydinge/ vnd allen anderen acten die Parthyen prejudiciabel zijn konnen.

3.

Soo het oock ghebeurden/ dat in hangenden Rechte/ na dat den Kriech rechtes bevestighet ofte aenspreke ghegaen / eenich termijn stonde waer te nemen / het ware van Replicq vnd Duplicq / bewijs of straffschrift in te legghen/ of dergelijck voor te nemen/ vnd dan eenighe vande parthyen niet op syn behoorlicke tijt compareerde / soo die gebreeckhafte eer vnd bevorens hy tot sulcken termijn ghestadet wordt / den Comparanten alle onkosten die

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

die op den termijn verloopen / refunderen / vnd den Gherichte vervallen zyn in twee olde Schilden / halff voor die erschynende parthye/ vnd half voor den Heeren: Sulcks versoeckende vnd doende / sal releviert / vnd 't selve niet doende / sal van den termijn versteken zyn / vnd 't Proces in anderen ghelijckewel synen voortganck ghewinnen.

4.

Vnd soo die wederparthy niet en quame vnd sulcks vermaenden/ off erweckte / die en sal derhalven oock niet absolviert noch condemniert werden / dan alleene versteken wesen van alsulcke noodtdurft off vordel/ als hy denmael daer op hadde moghen voorwenden / vnd sal daerom der saecken niet vellich zyn / dan voort gheprocediert werden tot den eynde toe / als voorsz.

5.

Worde yemant syn Erfgront ofte Renten met Contumacie af gewonnen/ 't zy met inleydinghe/ peyndinghe/ besate of badinghe / die sal 't selve binnen drie Jaer/ soo veer hy binnen Lande is / vnd binnen ses Jaren soo hy buyten Landes is/ weder aen sich mogen werven/ of daer toe sulcke tijde ghenieten / als het Gherichte na ghestalt der saecken met goede discretie daer toe den selven vergunnen sal/ vnd alsoo syne Contumacie purgeren/ met betalinghe der onkosten/ soo wel van verteeringhe als die Gherichtelick daerom ghedaen vnd gheschiedt zijn / tot erkentnis des Gherichts : Vnd daer toe sal dese verwonnen Parthye verlooren hebben/ vnd die verwinner beholden alle fructus ofte opkomsten / die verschenen / ofte voor hen vervallen zijn : Sal oock die winner soo langhe in het ghewonnen goet gestelt/ vnd van den Gerichte geholden worden / hen ten tijdt hy aldus voldaen is/ Vnd die verwonnen Parthye sal na die voornoemden purgation / als op syne vrye voeten ghestelt zijnde / schuldich wesen den Verwinner te rechte te staen / om het Proces vervolget te werden ten naesten Gherichts-dage/ beginnende daer het by die Contumacie staende was ghebleven.

6.

Die dan sulcke purgation eenmael genooten heeft / die en sal der in die selve saecke niet andermael ghenieten.

7.

Wanneer die purgation gheen plaets en grijpt / sal evenwel die Verwinner / hebbende syne aensprake hooger vnd grooter gemaeckt / dan syne schult vnd schade beliepe / niet meer winnen dan syne rechte uytlijcke ware schult/ vnd allen schaden als hy met rechte bewysen konde/ vnd soo daer in misverstandt off questie errese / sal sulcks staen tot erkentenis vnd determinatie des Gherichts.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

8.

Vnd hier in sullen Fiscus, Minderjarige/ voorts alle die jenige/ tegens welcke prescriptie gheen plaets en grijpt / uytghesondert wesen/ alsoo dat die Minderjarighe / woe oock die anders hier inne niet sullen versuymen/ dan moghen die selve tot oeren mundigen Jaren gekommen zijnde / sich purgeren als voorsz is.

9.

Voor buyten Landts sullen gheachtet worden die ghene / soo buyten den Furstendom Gelre vnd Graeffschap Zutphen woonachtich / off doch uytlendich gheweest zijn / over thien mijlen van de plaetse / daer dat verwin ghegaen is.

10.

Wanneer yemandt voor schuldt / injurie off andere personele actie met Contumacie verwonnen worde/ sal hy binnen veertien daghen sich mogen purgieren / met betalinghe der onkosten / soo wel van verteeringhe / als die gherichtelick gheschiedt / vnd daer toe ghebreuckt hebben vijff vnd twintich Dalers tot dartich stuyvers 't stuck/ half tot behoef des Heeren/ vnd half tot behoef der winnender Parthyen : Dan soo die actie minder is dan drie hondert Carolus guldens / wordt die breucke moderiert op thien Carolus guldens : Vnd sal die verwonnen persoone / den Verwinner vnd Acteur ten naesten Gherichts-daghe ten rechte staen / int ghene hy die verwonnen persoone beschuldighen mach / aenvanghende daer het te bevorens voor die Contumacie verbleven / doch by den uytlandighen hier te ghenieten ses weken / vnd sullen voor uytlandighen te achten zijn woe voorsz.

11.

Worde oock yemandt syn Erftalighe goederen / Ordel vnd Sententie/ of door gaende verwin afgewonnen / voor Jaer Renten / uytganck/ schade ofte schuldt / die sal 't selve / soo hy binnen Landts is / binnen drie Jaren/ vnd buyten Landts zijnde / binnen ses Jaren na het verwin / syn goedt weder vryen vnd lossen mogen/ met die penninghen daer het voor verwonnen is/ soo veer die selve voor Gherichtelicke schult erkant waren/ vnd met betalinghe der onkosten/ soo wel van verteeringhe als Gherichtelick daer op ergangen / tot erkentenis vnd moderatie des Gherichtes / des sal die Verwinner daer toe beholden die fructus vnd opkomsten / als hy daer van ontfanghen hadde / vnd verschenen waren.

12.

Die Verwinner sal binnen de voorsz tijdt sulck verwonnen goedt in syn

substantia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

substantia niet verargeren / vnd ghelijck in vorigen val Fiscus, Minderjarighe vnd andere / teghens welcke prescriptie geen loop ghewinnet / ghepriviligiert / sullen die selve oock alhier uytghesondert blyven.

13.

Soo yemandt weghen armoedt / uytlandigheyt vnd andere kentlicke onghelegenheydt / die Contumacie t'eyndens die ses off drie Jaren niet purgieren / vnd syn verwonnen goedt niet vryen noch inlossen konde / sal die Richter / van die verwonnen parthye daer toe versocht zijnde / schuldich zyn / 't selve te verkoopen / om alsoo met die Koop-penninghen het verwin af te doen / vnd het overighe der verwonnen parthye te restitueren / vnd sal die Kooper in den val na Jaer vnd dach van gheschienen koop daer in geeygnet zyn vnd blyven.

14.

In tijdt van Oorloghe / als gene Justitie in den Lande geadministriert wordt / sal die Richter die Jaren vande purge vnd inlose voornoemt / verlenghen / of na expiratie der selver den geinteressierden tot die voornoemde purge vnd inlosen in syn gheheel restitueren moghen.

15.

Die in eenighen Ghérichten een Verwin / soo wel per contumaciam, als by definitive Sententie vnd anders erhielde / sal dat binnen drie Jaren tijdts te wercke vnd ter Executie stellen / off daer van versteecken wesen: Ten ware dat by Krijchs-loopen off andere onveyligheyden vnd erhaffte verhinderunghen / het voornoemde Verwin na Landt-rechte niet konde executiert werden / waer van die kennisse den Ghérichte voorbeholden wordt.

16.

Soo veer eene van parthyen eenighe Rechts-vorderinge sustinerende / af-lyvich worde / sal in die saecke tot contumacie of anders niet procediert worden / eer vnd bevorens des verstorvenen Erfghenamen / ofte desselven onmundigen Kinderen Voormombaren vnd Curatoren ad resumendum litem weder gheeitiert sinnen.

17.

Wanneer eenich Verwin ghéschiedt / vnd die verwonnen persoone by sich selfs willich is te ruymen / off dat ghewonnen goedt ghewéken heeft / sal die Ampteman of Richter den Verweerer boven d'eerste ghene vordere Ruyminghe ghebieden / noch eenich onraedt van den Aenlegghér derhalven nemen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Van Executie der gheweesen Sententien.

Titulus IX.

1.

D'Officiers sullen gheholden wesen alle Ordelen vnd Sententien by den Have in saken tot desselven kenteniſſe ſtaende / of by den Gherichte gheweesen/ tot behoeff van Parthyen/ na Landtrecht t'executeren / in possessoriis summarie met inheeringhe off insettinghe / vnd in petitorio met Ruyminghe / Te verſtaen / dat die voornoemde Executie gheschien sal van den Officiers / waer onder die goeder gheleghen / die men executeren sal.

2.

Daer sal gheen Ordel boven Ordel gaen/ of geen Sententie retractiert moghen worden / dan door middel van Appellatie / off in causa nullitatis & excessus in executione, als hier na volghet.

3.

Vnd soo om Parthyen geensins te beswaren / goet ghevonden/ met redenen d'Executie op te holden / vnd die eerſte vnd die tweede Ruyminghe uytdoen/ sal die Ruyminghe uytghedaen / vnd daer teghens oppoſitie ghe- schiet zijnde/ de Richter voor welcke 't Proces geventiliert vnd 't principael Vonnis gheweesen is / kenniſſe nemen of soodane oppoſitie qualick oft wel ghedaen zy/ vnd sal de saecke daer aen werden gheremittiert.

4.

Die sich beklaghen wol / dat hy met d'Executie boven recht off teghens den inholdt der Sententien beswaert wordt / sal sich op den naeſten Gherichts-dach moghen beroepen / vnd syn articulen nullitatis & excessus in executione met den bewijs-ſtucken moghen voorgeven / vnd sal daer tegens die wederdeel syne nootdruft na met ghedeylde Copye op den volgenden Gherichts-dach inbrenghen / waer op sonder vordere Proceduere/ 't Ordel beſtadet / vnd met raedt van Rechts-verſtandigen erkant sal worden/ of d'Executie/ Pandtſterckinghe vnd Ruyminghe wel of qualick ghedaen zy : Vnd sal in sulcken vall d'opposant in ghebreeck bevonden / den Heeren verbeurt hebben voor d'eerſte reyse thien olde Schilden / vnd die tweede reyse/ veertich olde Schilden / waer na niemandt ghehoort sal werden/ by pene van olts daer op gheſtaen/ te weten van Lijf of goet : Salmen

oock

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

oock geene defensien of Exceptien voorwenden moghen/ die de Sententien verminderen off krencken / off by die Sententie schijnen afgheslaghen te zijn/ oock niet eenighe nullitates, dan die seer groff/ evident/ vnd sonder aensien vnd vorder bewijs / wie voornoemt / te tasten vnd te vinden zyn/ tot erkentenis des Gherichts / op dat de plano recht ghedaen / vnd in der Executie boven gheboer niemandt opgheholden werde.

5.

Als parthyen in Transactien of andere Contracten der lester Ruyminghe in reale vnd personele actien sich der pantsterckinghe of daetlicker Execution voor den Gherichte / daer sulcke goeder gheleghen / off die persoone gheseten / off oer goedt arrestiert gheweest / onderworpen / sullen d'Officiers daer op schuldich zijn d'Executie te doen / vnd die verwillekoeringhe te volghen / doende daer van alleene eene weete / vnd daer na die datelicke aenheeringhe / by pene van den parthyen ghestipuliert / vnd andere daer op staende na Landtrechte.

6.

Indien eenighe saecken van Parthyen compromittiert / vnd van den arbitris compromissariis beteyckent of aengenomen weren/ vnd die selve sich verweygerden vorder daer in te procedieren off uytsprake te gheven/ sullen die selve van den Officier/ op versoeck vande eene parthye/ met pene daer toe gheconstringiert werden.

7.

Ghelijck oock d'Officiers die contravenierende Parthyen / tot vollenvoeringhe der Compromissien/ vnd Executie der uytsprake/ voorts peenen daer in versproken/ sullen bedwingen/ om die triumphierende vnd willighe Parthyen / tot 't gene sy gerechticht te verhelpen / vnd des Heeren breucke te verwahren.

8.

Soo in eenighe Gherichten by Sententie off Contumacie een Verwin erholden worde/ dat aen den selven oorde of Gherichte niet executiert konde worden/ midts dat die Verlieser sonder burch ghestelt te hebben vertaghen of geen goederen des oorts hadde/ daer aen men d'Executie te werck stellen konde / in gheheel of ten deele / soo sal het ander Gherichte daer desselven goeder onder bevonden werden / den voorsten Gerichte (per literas compassus, daer toe versocht zijnde) de handt holden / vnd het Verwin executieren/ gelijck of het voor synen Gherichte ghegaen ware. Wel verstaende dat neffens den Compas-brieve alle acten des Gherichts/ in presentie der wederdeel sullen werden vertoont/ vnd d'Executie ontsecht mogen werden

indien men daer in eenige openbaer vnd grave nulliteyten bevonde: Welverstaende dat hier mede niet gemeynt worden verwinnen in andere Ghe-richten of bancken op Contumacie erholden.

9.

Als by definitive Vonnis uytgesprafen is eene goede Besaete / Peyn-dungh of Inleydungh ghedaen te zyn / vnd der kosten niet gedacht wordt / of dat die niet compensiert werden / sal men verstaen dat die onderliggende daer inne ghecondemniert is.

Van Appellatie vnd beroepinghe ter klaringhe.

Titulus X.

1.

Alsoo bis anher in die Graeffschap Zutphen niet gheoorlovet ghe-wesen van ergangene Sententien / of schoon die selve by den Ordeldragers vellich tot grooten nadeel der beswaerder Parthyen / tegen recht ghewesen / te beroepen vnd appelliere / vnd dan die noot vnd Justitie ervordert / daer in te versien vnd remedieren / wordt al nu die Appellation off beroepinghe van gheweesene Sententien toeghelaten volghender ghestalt.

2.

Of yemandt sich in eenighe wijsinghe vermoedede beswaert te zijn / die sal daer van binnen die tijdt van thien daghen na uytsprake der Sen-tentien / sich moghen beroepen ter klaringhe / aen vnd tot het Quartier der Graefschap Zutphen / welcke Appellatie voor den Richter ('t Gerichte met Gherichts-luyden behoorlick bekleedet zijnde) ghedaen vnd aenghe-nomen sal worden.

3.

Waer toe een Ers: Raedt van Zutphen (als die Hooft-stadt deser Graefschap zijnde) eens des Jaers na nootdruft vnd veelheyt der saecken welghemelten Quartier verschrijven sal.

4.

Vnd sal dese Reformation in allen oeren puncten in die geheele Graef-schap / Banneryen vnd Heerlickheyden / soo wel als in den Ampten aen-ghenomen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

ghenomen vnd onderholden worden: Vnd sullen die Bannerheeren in Appellations saecken / yeder eenen ghecommittierden Landtsate binnen Landts woonende / vermoge vnd na verklaringhe des Landtdages Reces Anno 39. in Martio binnen Zutphen ghenomen / daer by senden moghen: Vnd sal oock 't Hoff verwittiget zynde / eenen of twee uyt haren middele / van weghen des Heeren op des selven kosten / committieren vnd af-veerdighen / om den Appellations Gerichte te presidieren / om te vragen vnd ten besten te dirigeren.

5.

Die vota vnd stemmen sullen per capita colligiert werden / vnd soo die stemmen sich quamen met ghelijckheyt te stooten / sal ter zijden alwaer die Heer of Gheschickten des Hoves byval deden / 't recht verblyven.

6.

Dese verschryvinghe sal geschien in Aprili of Novembri na noodtdruft vnd ghestaldt der saecken.

7.

Wanneer drie / vier of meer saecken van soodanighe beroepinghe zijn / vnd eenige parthyen die selve begeeren / salmen in eene vande voornoemde maenden d'uytschryvinghe doen.

8.

Die van den Quartier daer toe verschreven / sullen gheholden zyn / in conformite der beschrijvinghe te comparieren / vnd na bevinde der saecken entweder Quartierlick off by deputatie d'aenghekomene Processen resumieren / vnd daer in erkennen of wel of qualick gheweesen zy.

9.

Die beroeper of beswaerde / sal voor uytganck der thien daghen / eer hem eenighe beroepinghe worde ghehenget / viif vnd twintich Dalers ghereede betalen / vnd inlegghen in handen des Richters / by wien het vorste Ordel gheweesen is.

10.

Daer teghens die wederdeele den die wijsinghe toe erkandt is / ghelijcke viif vnd twintich Daler (om die selve neffens het Proces / der Stadt van Zutphen te behanden) den Richter leveren sal / vnd die in onrecht bevonden / sal syne inghelachte penninghen ontbeeren / die selve aen te leggen na goet duncken der aenwesenden van den Quartier of der Ghedeputierden desselven: Dien averst 't recht toe erkant worde / sal neffens 't selve oock restitutie der voornoemder syner penninghen van syn wederpart erholden met

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

met stercke Executie des Richters op den verliesenden te doen : Ten ware dat by den Appellations Richter die kosten ghecompensiert/of anders daer in versien worde.

11.

Vnd soo yemandt Partyisch off saeck-wolder weer/ off sunst uyt rechtmatighe oorsaken van den parthyen deshalven recusiert worde / sullen die Parthysche of saeck-wolderen aftreden / vnd sal van den anderen evenwel ter klaringhe gheprocediert werden.

12.

Gene beroepinghe sal ghestadet werden / dan in saken die twee hondert Dalers of daer boven bedragen/om daer mede Executie der Sententien te suspendieren : Welverstaende soo veer in mindere als oock possessore vnd Erfhuys saken appelliert wordt / dat evenwel d'Executie voortganck ghewinnen / vnd die beroepinghe plaets sal hebben : In welcken val die appellierde gheholden sal zyn burghe te stellen/ by verlies in saken van appel/ onvermindert te restitueren / 't ghene hy door Executie der Sententien prioris instantiæ erholden heeft.

13.

In ghelijcken salmen van Jaerlicksche Renten vnd Pachten/ verdient loon / vnd Magenaes / Heeren guldens / Renthen / Schattinghe vnd Penninghen / oock voor Heeren breucken die gherichtelick bekant zyn / off met den rechte gesleten vnd verwonnen / voorts in allen saken vnd puncten die gheen wedersprake lijden / ghene beroepinghe ter klaringhe ghenieten : Maer van achterstedighe Renthen vnd Pachten / excedierende die somme van twee hondert Dalers/ als voornoemt/ salmen appellieren mogen.

14,

Van Erfftal twee hondert Dalers off daer over weerdt zijnde / vnd andere actien van ghelijcker weerden/ sal men altijdt in maten voornoemt ter klaringhe beroepen moghen. Hangende alsulcke beroepinghe / sal niet nyes attentiert / noch die vorighe Sententie ter Executie ghebracht werden/ anders als boven verhaelt.

15.

Oock sullen die beroepinghen alleen te verstaen zijn vnd gestadet werden van Eyndt-oordelen / Ten ware die interlocutoria vim definitivæ aen sich hadde / in den val sal men van alsulcke by ordelen sich moghen beroepen. Off aver d' interlocutoria vim definitivæ hebbe ofte niet / daer van sullen die Richters der beroepinghen saecken erkentenisse draghen : Vnd soo sich bevonde dat die Sententie interlocutoir geen vim definitivæ

en hadde/

en hadde / dan interlocutoria weer / soo sal qualiek beroepen zijn / vnd die verliesende Parthy d'onkosten draghen als voornoemt : Vnd sal na dat aver d'interlocutoir gheweesen is / die sake entweder remittiert werden / tot den Richter der eerster instantien / off by den Appellations Richter verblyven moghen / om oock definitive daer in te erkennen.

16.

Item als beroepen wort / sal die Richter voor welcken sulcks geschiet / het gantsche Proces metten Ordelen / wie oock die Deduction-schrift des Appellants / binnen die naeste twee Maenden / na gheschiene beroepinghe / toeghesegelt / vnd met die voornoemde vijftich Dalers den Raedt van Zutphen toeschicken / by ontstentenis van dien / sal d'Appellant voor desert vnd verlaten gheholden werden / ten ware dat die twee Maenden waren verloopen door versuym der Officieren / waer van d'Appellant te behoorlijcke tijdt sich sal moghen betuyghen by die Hooft-stadt Zutphen / vnd evenwel syne articulos gravaminum inbrenghen.

17.

In beroepinghe off Appellation saecken / sal die Sententie ghescheppet vnd gheweesen worden uyt des vorighen acten / sonder dat den Appellant gheoorlooft sal zyn yetwes daer by te voegen / meer dan eene bloote deductie van beswaernissen / waerom d'Appellatie gheschiedt / die met acten / woe vooren / binnen den tijdt van twee Maenden na de beroepinghe / den Magistraet der Stadt Zutphen te behandigen. Hadden averst Parthyen ten beyden zyden nieuwe bewijs te voeren vnd in te brenghen / sullen 't selve by oere respective Deductie voeghen moghen / vnd sal den gheappellierden van alles Copye ghevolghet / vnd van drie Maenden tot drie Maenden voor den Raedt der Stadt Zutphen / met Straffe / Contrastraffe vnd Salvatie voortghevaren werden / vnd in cas geen nieu bewijs hinc inde voortghebracht worde / sal na dat van die Deductie gravaminum die gheappellierde dubbelt of Copye erholden binnen den tijdt van drie maenden daer op syne nootdruft aen de voornoemde Magistraet moghen ingheven / sonder vordere termynen te ghenieten.

18.

Vnd wes alsdan gheweesen worde / wel off qualijcken gheweesen ware gheweest / sal gheweesen blyven / sonder eenighe vordere appellatie off Querele in eenigerhande manieren daer tegens voor te nemen / dan sal voorts die Sententie van den Ordinario ter ghebeurlicker Executie ghestelt werden.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

19.

Voor al sullen doch Criminale saecken iñ dese beroepinghe uytghesondert / vnd tot des Heeren kentenisse remittiert blyven / als van olts ghewoontelick.

20.

Die Ghedeputierden tot der Appellations saecken buyten die Stadt Zutphen residierende / sullen voor oere besoigne 's daechs profitieren twee Dalers / vnd die inheymsche eenen Daler / Woe oock die Secretaris der voornoemder Stadt over dese Klaringhe vacierende / eenen Daler / daer teghen sal hy d'aengekomene Processen in verwahr holden / vnd die verschryvinghe doen / sonder eenich geldt daer van te nemen.

21.

Soo het ghebeurde dat die saecken vnd Processen soo ghewichtich vnd groot vallen / dat men met dese onkosten niet omme konde kommen / soo sullen dese penninghen der vijftich Dalers voornoemt vermeerdert werden / tot erkentenisse als voornoemt.

Van Ghewaldt-klachten, Doodtslaghen, ghewaldt, vnd andere breucken.

Titulus XI.

I.

D'Amptluyden vnd alle andere Persoonen vnd Dienaers des Gerichts / sullen een vlytich opsien draghen / dat alle grove vnd enorme Delicten ontdeckt vnd ter straffe gebracht werden / vnd daer inne sonder conniventie procedieren / oock niet verdraghen of remittieren laten / vnd soo daer tegens gheschieden / sullen daer van hebben te verantwoorden: Vnd werden voor grove Delicten gheacht / Blasphemie op den name Gods / Tooverye / Moortbrant / Blodtschande in op / afstijgender vnd zijdt-linien / Ehebreuck / Moorderye / Doodtslach met laegen legghen vnd opsaete / vnd dergheliicken misdaden / de welcke ordinaria via na ordnunghe der Rechten vervolget sullen worden. In anderen Criminal saecken / die oock Capitael sinnen / sullen d'Officiers volgende oere Commisse / tot gener abolitie of remissie procedieren / ten zy dat selve van 't Hoff remissibel erkant / vnd na behooren gheordiniert zy:

Vnd

Vnd in anderen Delicten / als van Roovery / Straetschendery / Brantstichtinghe / Vrouwen-kracht vnd dergelijcken / sal d'Officier sich holden als van olts ghewoonlick vnd recht is: Item in ghewalt-breucken / vnd Civile off arbitrale / als na ghestatuiert wordt.

2.

De Officieren sullen toesien dat sy niemandt lichtelicken beschuldighen sonder indicien / presumptien off informatien / als na rechte behoort / vnd soo by den selven te vele ghedaen / sullen Parthyen aen 't Hoff of 't Landtgherichte klagen / die daer inne na gheboer sullen hebben te versien.

3.

Soo yemandt voor Heeren breucke aen de Bancke ghebadet worde / die sal ter eerster badinghe erschynen / of hy worde vellich ghewonnen.

4.

Soo oock die klachte aen den Gerichte gedaen / vnd by den Verweerder ontkent were / sal d'Officier ten naesten Gerichte sich met bewijs gevattet maken / vnd geene andere dilatie om te bewijsen nemen moghen dan eene / vnd daer na sal het Gerichte synen bestendigen voortganck gewinnen / doch dat die Beschuldichde na ingekomene Replicq oock eenen varst tot bewijs boven den ordinarischen termijn sullen moghen ghenieten.

5.

Vnd sullen die Hooft-Officiers in breucken saecken om tijdt te hebben oer bewijs in te brenghen / viermael 's Jaers ten minsten moeten richten / om immiddels sich met behoorlick bewijs te verdedighen.

6.

Daer ghewveldelicke saken ghescheiden openbaer / mach die Heer of syn Amptman die daders sonder vervolch des Rechtes aenvanghen / vnd die selve rechten vnd straffen ter bancken vnd steden daer sich dat geboert.

7.

Der Graefschaps soo wel hooghe als leeghe Officiers / sullen alle openbare misdadigers vnd delinquanten / in oere respective Ampten / met hulpe vnd assistentie der Huysluyden / aentasten vnd verseken / vnd soo die voornoemde Officiers vnd Huysluyden sulcks te doen in gebreeck bleven / sullen d'Officiers met privatie oerer Officien / neffens arbitrale correctie / vnd die Huysluyden arbitralick ghestraft worden.

8.

Daer wille of ghewaldt ghescheit vnd gheen Kleger en weer / off dat die

 Klegher

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Klegher ghestillet buyten wille des Heeren / soo sal die Heer selfs een Kle-
gher wesen voor syne breucken / die daer uyt vervallen.

9.

Niemandt sal voor ghewalt-breucken executiert werden / ten ware dat die ghewaldt met onpartydighen bekondtschapt / vnd dat die daedt voor gewaldt buyten den Officier / vant Gherichte of Rechts-geleerden erkant were / of datter verwin per contumaciam op volchde.

10.

Vnd sal oock die verwonnen parthye des Heeren gemoedt begeerende / in compositie kommen ten overstaen van eenighe Coernoeten vnd den Landtschryver.

11.

Die Ampeman sal geene Gewaldt-klachten aennemen / dan gerichtelick met twee Coernoeten / vnd dat die Klachte van den Kleger ghenoechsaem verburget worde.

12.

Als die Ghewaldt-klachte alsoo gheschiet vnd verburget is / soo sal die Beklaechde die klachte oock moghen verburgen / in welcken val hy tegens ghenochsame verburginghe / der haftinghe sal werden ontlediget.

13.

Off yemandt voor eenighe breucken beschuldighet off aenghesproken worde / vnd beweesen konde worden dat het verhael aen den anderen ware / soo sal na den verhael gherichtet worden / alsoo dat die aenvangher sal gelden dubbelde breucke / vnd die ander daer van vry wesen.

14.

Soo veer by ongheval eener verdroncken / off sunst doodt ghevonden worde / by sich hebbende eenich geldt ofte goet / sal die Heer met 't selve sich niet rijcken / dan den rechten Erfghenamen weder toe komen laten / soo daer eenighe na quamen / vnd sulcks behoorlick bewysen konden / woe insgelijcken soodane goet als by Schipbreuck verloren / vnd namaels te Lande gebracht / den Eyghenaer off synen Erven / na byghebrachten bewyse / onvermindert ghevolcht sal werden.

15.

Beholtlicken van noch den Amptluyden / dat sy soodane verdroncken of sunst doot gevonden Luyden eerstelick gerichtelick sullen besichtigen laten: Vnd der selve by sich hebbende / woe oock het mits Schipbreuck verlooren goedt aenveerden / waer van sy voor restitutie den Erfghenamen te doen als boven / oer Gherichts-gherechtigheyt sullen hebben te ghenieten.

Off

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

16.

Off het ghebeurde dat een Dieff ofte Roover / na dat hy gheapprehendiert/ noch eenich ghestolen off gheroovet goet by sich of op ander plaetsen hadde / sal men 't selve sonder eenighe verminderinghe synen rechten Heeren/ die dat aentalen mochte/ vnd bewysen konde/ volgen laten.

17.

Sal oock eenen yederen vry staen / syn ontvremden vnd ontnomen goedt / waer hy sulcks aentreffen mochte / na dat hy daer van syn bewijs ghedaen/ uyt beveel des Richters weder aen sich te nemen / niet tegenstaende of het op eenen vryen Marckt vnd ten meermalen verkoft waer. Men sal alleen syn Lijff of goedt konnen verbreucken / vnd niet beyde te ghelijcke; Woe men oock niet verbeuren sal konnen syner Huysvrouwen noch Kinderen goedt.

18.

Die met voorsate / luypende van achteren of voren / yemandt van den leven totten doodt brachte / sal sonder genade/ als eenen Moordenaer ghestraft werden/ vnd soo hy metten lyve ontqueme/ sal d'Officier voorts vnd aen stondt die goederen in annotatie nemen / vnd sollicitieren om ordonnantie van toeslach / vnd om vorder oock daer in geordonniert te werden/ te weten wie 't goedt hooren sal / vnd evenwel den selven na schryven vnd vervolghen/ in wat Heeren Lande hy oock gheweken / vnd als een Moordenaer aenklaghen vnd straffen laten.

19.

Vnd soo die voornoemde handt ofte misdadigher ertrappet vnd executiert worde / woe voornoemt / sal d'Officier schuldich wesen syn handt te lichten / vnd die Goederen den naesten bloede vnd Erfghenamen weder volghen te laten.

20.

Wie yemandt vechtender handt/ uyt hevighen gemoede/ sonder opsate soo verwondede/ dat hy daer aen storve / vnd met den Lijve ontquame/ die sal uyt die Graeffschap wijcken/ vnd blyven den tijdt van vijff Jaren/ na dat den nederslach by hem gedaen sal zijn/ sonder daer van eenighe remissie te moghen versoecken.

21.

Vnd soo hy na die voornoemden tijdt binnen Jaers gheene remissie versochte / sal binnen die als noch drie volgenden Jaren uyt den Landen blyven / vnd gheene remissie ghenieten moghen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

22.

Soo veer eener door schijnbaerlick ongheluck / off om syn Lijff noodtwendich t'ontweeren / yemandt ombrachte / die sal die Graeffschap ruymen vnd verlaten moeten Jaer vnd dach / off sal sich moghen instellen in handen vande Justitie / om sich daer van te purgieren vnd verdedighen na behoor.

23.

Gheen Doodtslagher sal van den Heer moghen scheyden / hy zy eerst van den Vrunden des ontlijfden gesoenet: Vnd sullen die soen-penningen tusschen die voornoemde Vrunden (zijnde Erfgenamen des verstorvenen) vnd syne Weduwe of lestlevende vande Eheluyden / soo die dootgeslagene ghehylickt ghewesen / halff vnd halff ghedeylt werden.

24.

Soo averst na verloop van Jaren boven ghenoemt / die Vrunden des alsoo neder ghelachten tot eene redelicke soene niet wolden verstaen / sal des niet teghenstaende / die Heer die versochte remissie vergunnen vnd toelaten moghen.

25.

Die in Concubinatu of andere ontucht / oock sonder Kerckenganck / off teghens des Landts ordnungh blyven sitten / sullen met breucken tot beteringhe ghebracht / vnd tegens die selve gheprocediert werden volgende die Resolutie vande Landtschap op de leste Vergaderinghe tot Nymeghen ghenomen / vnd die Placcaten daer op ghevolcht vnd uytghegaen / in date den viff vnd twintichsten Aprilis desselven Jaers.

26.

Aengaende die Echt-saecken vnd wat daer aen kleeft / sal blyven tot kennisse van Cantzler vnd Raden / als van olts ghebruyckelick.

27.

In allen oevel-daden / expresse misbruycken / off sonden teghens die Eerbaerheyt / tegens die ghemeyne ruste / teghens dese Ordonnantie vnd den welstandt strydende / sal men voort varen met arbitrale off andere peenen / na Ordonnantie der Rechten.

Van

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Van præscriptie vnd losse.

Titulus XII.

1.

OF yemandt met Reeckenboecken / verleghen Registeren / of voor onbekande schuldt die niet gherichtelick bekant / of met ghegevene handtschrift bestedighet is / spreken wolde / die sal binnen thien Jaren spreken om handtschriften / gerichtelicke bekentenissen off betalinghe te krijghen / uytgesondert die Heer van den Lande / die Minderjarighe / vnd alle die ghenighe teghens welcke prescriptie gheen plaets en heeft. Vnd sullen dese thien Jaren cours vnd loop nemen / van de tijdt dat men weghen des Krijchs / of sunst / daer voor met Landtrechte te spreken / onverhindert ghewesen / tot discretie vnd kentenisse des Gerichts / 't welck oock generalick in allen saecken daer die prescriptie plaets grijpt / sal te verstaen zijn.

2.

Na verloop eenes dardendeels van hondert Jaren / sullen alle personele vnd reale actien doodt zijn / ten were yemants bewese / dat die verjarung na Rechte ghebroken of gheenen loop hadde konnen hebben.

3.

Teghens bestendighe loese die bewijslick is / sal ghene prescriptie gaen noch plaets hebben.

4.

Soo in eenighe Seghel vnd Brieven loese vergunnet / vnd die op een seker tijdt van Jaren limitiert stonde / binnen welcke tijdt vnd niet daer na die selve gheschien sal / sal die loese na expiratie des aenghestimpten tijdts van Jaren / evenwel oeren effect sortieren vnd erhalden / also dat een Jaer loese voor een eeuwighe loesse gheholden vnd verstaen worde.

5.

Die loesse salmen te werck stellen op den ghenen die besitter des gotts is / dat te lossen stonde.

6.

Soo olde verschryvinghen ghevonden worden / van pandt ofte belachte penninghen / die in tijdt der loese niet gangbaer of niet wel te bekommen waren / die salmen met die weerde der selver vryen vnd af-loesen.

Soo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

7.

Soo veer die grondt-heer off Eyghenaer in die Pandtbrieven sich ver-strickt vnd verbonden / voor uytganck van seeckere Jaren niet te moghen lossen/ sal den tijdt niet tegenstaende die loese tot believen des voornoemden Eyghenaers/ Jaerlick op den aengestelden loesdach gheschien mogen.

8.

Off yemant in Segelen vnd Brieven van constitutie /loesbarer Jaer-renten sich verobligiert hadde / die losse der Renten niet eer met erlegginghe der hooftsommen te doen / tot believinghe vnd anvorderinghe des uythebbers of Renteniers/ sal evenwel daer toe ongheholden blyven/ vnd met betalinghe der Renten volstaen / vnd die loesse doen wanneer het hem ghelieven sal.

9.

Soo yemandt gheene bestendighe huyr hebbende/ vermaent worde van den Richter of Onderscholte 't gebruyck des goets te verlaten/ vnd 't selve niet ruymen wolde/ sal verbeurt hebben vijf olde Schilden voor d'eerste/ vnd thien olde Schilden voor die tweede reyse: Vnd soo hy in rechte sich opponierende vnd die possessie invertierende/ in onrechte bevonden worde/ sal in hoogher straffe ghevallen/ vnd den Landtheeren toegelaten zijn over sulcken ghebruycker aen 't Hoff of den Officier te klaghen / die daer inne summatie vnd de plano sullen hebben t'erkennen.

Van Testamenten, vnd Testament-maeckinghen.

Titulus XIII.

1.

SOo in desen Landen bis anhero onghebruyckelick geweest/ dat yemants den anderen eenige Erftalige goederen of Rente in Testament geven of maken mochte: Sullen nu voortaen die gene / die geene Erfgenamen in op of affstygender Linien hebben / in Testament/ Codicillen / ofte in gestalt eener giften van doots weghen / van oere aenge-erfde vnd patrimonial als oock aengewonnen goederen (te verstaen soo wel van Erftalige als gereede goederen) tot der helfte mogen disponieren/ vnd sal sulcks bundich vnd standhaftich gheholden worden / of schoon die goederen in Hylicx vurwaerden anders of desen contrarie affectiert of

verbonden

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

verbonden waren: Alsoo doch dat alsulcke makinghe by leven des Testateurs vnd maeckers/ wederroepen vnd verandert moghe werden/ vnd dat dese restierunghe vnd makinghe ghérichtlicken gheschiede voor den Richter daer onder die Testateur vnd maecker gheseeten: Niet tegenstaende off schoon die voornoemde Erftalighe goederen / daer van disponiert wordet/ onder anderen Ampten vande Graefschap of Landen daer die Testamentmakinghe plaets heeft/gheleghen. Sal oock die Testateur blyvende by dese voornoemde Ordonnantie / syn Testament off Codicillen den Gherichte versloten mogen overgheven / vnd daer by alsoo verwahret blyven / of met een Transfix bevestighet zijnde / den Testateur restituiren / om na synen doode gheopent te werden / vnd sal dan binnen drie Maenden na eropeninghe des Testaments / den Gherichte / daer onder die ander immobel goederen ghelegen/gheholden zijn relatie vnd insinuatie te doen/die als dan syne Gherichts-kosten ontfanghen sal van den ghenen / die sich der voornoemder makinghe erfrouwen / waer van by den Landt- ofte Gherichtschryver acte ghemaeckt sal werden.

2.

Dat oock in die constitutie van Tucht buyten Hylicx vurwarden alsoo gheholden sal werden: Te verstaen dat die Tuchtmakinghe oock gherichtelick gheschien sal voor den Richter/waer onder die maker geseten/ of schoon die goederen/daer op die Tucht ghesat/ onder verscheyden Gerichten sortieren. Voerbeholden dan noch dat in dispositien van Lehen/ het consent der Lehenheeren of desselven ratificatie uytgebracht sal werden.

3.

Soo veer oock voor twee Schepenen / of den Gherichte van de Hooftstadt vnd kleyne steden der Graefschap Zutphen/ by den Inghesetenen der selver Graefschap / of Burgeren vnd Inwoonderen der voornoemder Hooftstadt vnd kleyne Steden / vnd Erftalighen guideren opten platten Lande meer gedachter Graefschap/ of oock voor den Officier opten platten Lande/van Goederen inden Steden der selver Graefschap gelegen/ eenige Testamentische dispositie in maten voornoemt / of makinghe van Tucht vnd gifte gheschege / sal bundich vnd vnverbreeckelick gheholden werden/ Edoch sullen die Schepenen of het Gherichte voornoemt daer van relatie vnd insinuatie doen: Voerbeholden oock den Amptluyden oere gherechtigheydt: Welcke relatie vnd insinuatie / voorts betalinge van Gerichtskosten gheschiet/ gheschien sal in aller maten woe boven vermelt.

4.

Nadien oock ghemeyntlick ghesacht/ vnd van sommighen in ghebruyck genomen wordt/ dat niemandt solde Testament vnd gifte mogen genieten/

 vnd

vnd mede Erfghenamen wesen / sal sulckes nu voortaen opgheheft/ vnd te niete ghemaecket zijn/ alsoo dat men wel Testament vnd gifte sal mogen opboeren/ vnd evenwel mede Erfghename wesen.

5.

Vnd sal oock toeghelaten zijn / dat Vader vnd Moeder / ofte eene van hun / soo het bedde ghescheurt ware / van syne of oeren Goederen / eenighe van oeren Kinderen uyt beweechlicken reden vnd oorsaken/ voor den Gherichte wes voor uyt maken vnd gheven/ soo wel van Lehen (by voorgaende Octroy des Lehnheeren) als van vrye goederen: Ghelijck sy oock macht sullen hebben die Kinderen/ uyt oorsaecken in die beschrevenen Rechten geexpressiert/ t'exheridieren of te vergeten.

Van Lijf-tucht, Tucht-makinghe, Tucht-recht vnd betalinge van Erffhuys schulden.

Titulus XIV.

1.

Of yemandt in den alinghen eygentlicken vnd deylbaren Goederen ghetuchtiget were / daer op in den sterfdach schulden sinnen / soo sal by den Erfgenamen des afliivigen vnd by den Getuchtichden soo veel goets afghenomen werden / daer men die schulden mede betalen mach/ alsoo dat die Erfgenamen den eygendom des goets/ vnd die getuchtichde die Tucht tot soo vele toe als die schulden beloopen/ missen sullen/ vnd dat voor eersten van den gereedtsten goederen/ soo veer sich die soo hooge strecken/ vnd indien die schulden grooter zijn / sal men voort die Erftalige goederen daer toe aentasten / of die Erfgenamen mogen die voor die rechte weerde tot soo vele toe na sich nemen/ vnd die schulden betalen.

2.

Dan is die ghetuchtichde niet hoogher ghetuchtiget / dan tot die helfte toe/ of daer onder / soo sullen die Erfgenamen die schulden betalen sonder ontgelteniße des Getuchtichden / ten ware die schulden grooter waren als die selve helfte/ of soo veel die Erfgenamen vande hereditevt te verwachten hadden / in welcken val het ghebreck aen die Tucht sal moeten afgaen.

3.

Is averst die ghetuchtichde boven die helfte / doch niet in allen goederen ghetuchtiget / soo sal die schuldt na advenant des goets daer die Tucht aff ghemaeckt is/ aen den voornoemden goede afghetaghen werden.

Off

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

4.

Off yemandt in eenighen goederen ghetuchtiget worde/ sal hy die selve in goeden gheracke/ dacke vnd vruchten holden / oock der maten regieren/ dat die in geenen deele verarghert worden.

5.

Sal oock vande Goederen syner Tuchten gheen holt houwen/ dan dat knoitbaer is / Ten ware dat hy des tot reparatie des goedes bedurfte / in welcken val hy sulcks sal mogen doen / na nootdruft vnd ghelegenheyt der saken/ met voorweeten vnd believen der Erfghenamen / of met kennis des Officiers / in val die Erfghenamen tot die noodighe reparatie niet wolden verstaen: Soo averst yemants buyten nootdurftigen timmer / vnd voorweten vnd believen der Erfghenamen eenich soodanich holt houwen / die sal syne Tucht daer mede verbraecken vnd verbeurt hebben.

6.

Voor al 't welck die usufructuarius of die ghetuchtichde van den Erfghenamen daer toe gherichtelick ghevordert zijnde / cavieren vnd burghe stellen sal / dat in sulcken val die Ghetuchtichde gheholden is te doen / by versteck vnd verbeurte syner Tuchten.

Van gifte vnd Tucht tusschen Man ende Vrouwe, in vnd buyten Hylicx-vurwaerden ghemaeckt.

Titulus XV.

1.

MAn vnd Wijff sullen malkanderen / of die eene den anderen moghen begiftigen woe na volget: Doch der ghestalt / dat die gifte gene werckinghe vnd effect hebben sal / dan na af-lyvigheyt des gifters: Vnd dat te verstaen alleen vanden genen/die gene rechte Erfgenamen vnd bloede in affstygender linie achter ghelaten / dan daer die achter blijven/ sal dese gifte gheen plaets hebben: Vnd dat alsoo wel stade te grijpen by den genen die sonder Hylicxvurwarden by den anderen ghekomen/ als die met Hylicxvurwarden vergadert zijn: Ten ware dat in de Hylicxvurwarden anders dan boven verhaelt/ uytdruckelick caviert.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

2.

Alsoo die sonder Hylicxvurwaerden vergadert zijn / sullen malkanderen / of die eene den anderen moghen begiftighen in vnd tot die helfte des goedes van den Gifter aenghewonnen / nemptlick 't vierdendeel des gheheelen tusschen Man vnd Vrouw aengewonnen goedes / dan niet hooger: Vnd sullen malkanderen / of die eene den anderen in allen aenghewonnen Goederen tuchtigen / of in een deel der selver.

3.

Dan waer in desen val giftinghe gheschiet / daer sullen sy ghene Tucht mogen maken / desghelijcken waer sulcke Tucht gheschiet / daer sal die gifte gheen plaets hebben.

4.

Waer averst die Eheluyden met Hylicx vurwarden aen den anderen gekomen zijn / die sullen sich mogen tuchtigen na vermogen der Hylicx vurwaerden / vnd sullen evenwel malkanderen (tot vnd boven die gifte die men in Hylicx brieven / woe gewoontelick / ghedaen mochte hebben / woe oock die morgengave) mogen begiftigen / tot die helfte des aengewonnen goets als voornoemt / doch mach in desen val Tucht vnd gifte beyde bestaen.

5.

Het is te weten / dat voor aenghewonnen goedt alleene ghereeckent sal werden / 't gene dat overblijft / wanneer afgetagen is dat van Patrimonial vnd aengeerfde goederen aengebracht / dan wes met kunst / vlijdt / arbeydt / Koopmanschap vnd andere ghelucken erhalden / ghewonnen vnd gespaert is / dat sal alleene voor aengewonnen goedt gereeckent worden.

6.

Wes averst aen eenigher zijden in staender Ehe aensterft / dat sal voor gheen aenghewonnen goedt te reeckenen wesen.

7.

Vnd dat niet alleene in desen punrten van gift vnd Tucht te verstaen / dan oock in allen anderen saken daer van aengewonnen goedt mentioniert vnd ghedisponiert wordt.

8.

Of oock Eheluyden weren die eenighe ghereede goederen hadden / vnd sich malkanderen daer van gheven wolden / die in staender Ehe niet aenghewonnen weren / sullen malkanderen / of die eene den anderen / daer van gifte doen moghen totten halven deele toe des ghereeden goedts / dat den gifter toevallen solde: Te verstaen totten vierdendeel des alinghen eeres beyder ghereeden goets toe / vnd niet hoogher / dan wel daer onder.

Dese

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

9.

Dese voornoemde begiftinghen vnd Tuchtinghen sullen niet bestaen noch bundich wesen / ten zy dat sy gerichtelicken geschien voor den Richter waer onder die gifter vnd Tuchtmaker ghesete / of schoon die goederen onder verscheyden Officiers Jurisdictien / als boven ghemelt / gheleghen waren / vnd dat soo die begiftinghe vnd Tucht sich hooger streckten / dan tot die summa van vijftich Golt-gulden eens.

10.

Van vijftich Goltgulden vnd daer onder / sal mogen werden disponiert voor den Kerckendienaer vnd twee gheloofweerdighe getuyghen / of onder des Testateurs eyghen handt by hem selven gheschreven off onderteyckent: Averst in ghevaerlicken vnd schoulicken sieckten sal die gifte van ghereeden goederen bestaen totten halven deele des gifters / dan van geene Erftalighe goederen off Renthen / welck oock voor den Kerckendienaer vnd vier ghetuyghen gheschien sal moghen.

11.

Dat mede in anderen Testamentischen dispositien die eene den anderen / of van anderen als Eheluyden gemaecket / alsoo geholden sal werden.

12.

Alle giften in Hylicx vurwarden of anders / soo d'Olders in opgaender Linien ghedaen / of noch doen mochten aen oeren Kinderen of Kints kinderen / die selve oeren donatoribus succedierende / sullen weder ingebracht werden / vnd in collatie kommen / ten zy by den acten sulcker gifte anders were gheeaviert.

Van ghemeynschap der goederen vnd schulden tusschen Man vnd Vrouwe.

Titulus XVI.

1.

Alle vrye Allodiale beyderzijdes aenghebrachte / aengeerfde vnd aengewonnen goederen vnd ghemaeckte schulden / sullen tusschen Man vnd Wijff ghelijckelick halff vnd halff wesen: Niet tegenstaende of van eener zijde weynich ofte niet aengekomen waer.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

2.

In maten dat woe die Goederen ghemeyn/ alsoo die schulden oock ghelijckelick te dragen / vnd te betalen sullen wesen : Dat oock voor der Mans vorighe vnd gheduirender Echtschap ghemaeckte schulden / der Vrouwen aenghebrachte vnd aengheersde goederen bespraken vnd executiert mogen werden : 't Welck oock alsoo in der Vrouwen vorighe of wehrender Ehe ghemaeckte schulden / vnd des Mans aengebrachte vnd aengeersde goederen te beholden is.

3.

Sal averst die voornoemde communie vnd 't ghene daer van is dependierende/ ghene plaets hebben in Heerlicke vnd Lehen goederen : Woe oock niet/ soo in Hylicx vurwarden anders verdraghen vnd caviert were.

4.

Dan soo by staender Echtschap een Lehngoedt aenghekoft were / vnd ghene Kinderen na ghelaten / sal men na af-lijvigheydt des Mans ofte Vrouwen / der selver Vrouwen of oeren Erfgenamen / aen geldt / Erffenisse / of anderen Goederen / daer van soo vele toe komen laten / als het aenghekofte Lehn ghekost heeft. Het Lehn averst sal by den Man ofte synen Erven verblyven.

Van versterffenissen, successie vnd vererving he.

Titulus XVII.

1.

WAnneer yemants afstervet / sullen tot syne nagelatene goederen (die uytgesondert / waer van in conformite deser Reformierder Landtrechten by Testament off andersins ghedisponiert) succedieren die descendenten / off in affstygender Linien/ vnd gebreck der selver / sullen die van de opgaende Linie die naesten zijn : Vnd indien deren oock ghene voor handen waren / soo sullen die collaterales ofte zijdt Erfghenamen tot die successie gheroepen werden. Doch sullen altijdt die naesten in den bloede / oock wesen die naesten in den goede / in allet voorbeholden die Keyserlicke Constitutie / van Kints kinderen in plaets oerer Olderen te succedieren/ die in oeren vollenkomenen effecte sal blyven.

Soo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

2.

Soo in op- ofte af-stygender Linien meer personen in ghelijcken grade bevonden worden / sullen die selve in capita succedieren: Wanneer sy averst in verscheyden graden sinnen / sullen die naeste in den bloede voorghesat werden: Behaltelick dan noch dat kints kinderen met oeren Oems vnd Moeyen tot die successie komende / in plaets oerer Olderen staen vnd ghenieren 't gene oer Vader of Moeder (als sy noch in den leven geweest) ghehadt sullen hebben/ kraft der voornoemder Constitutie / vnd dit te verstaen in vryen vnd deylbaren Goederen.

3.

Die Maegen vande Sijdtlinien sullen met die opstygende Machschap niet mede toeghelaten werden / sonder ghelijck als een Broeder met des verstorvenen Vader niet mach succedieren / alsoo sal oock een Oom met den olden Vader / off Moeye met die olde Moeder niet vererfvet werden. Broeders vnd Susters kinderen sullen met oere Oems vnd Moeyen tot oere Oems vnd Moeyen versterff in stirpes succedieren / vnd daer van des verstorvenen Oems vnd Moeyen uytsluyten / onaengesien sy metten anderen in ghelijcken grade staen / na vermoeghe der opghemelter Constitutie. Welcke Broeder vnd Suster kinderen / soo sie sonder oere Oemen vnd Moeyen succedieren / woe oock alle andere zijde Erfghenamen onder sich in capita erven sullen.

4.

Heele vnd halve Broeders vnd Susteren sullen ghelijcke na tot die nagelatene goederen wesen berechticht / alle onderscheyt tusschen een heel vnd halff bedde opgheheven: In ghelijcken sullen halve Broeders vnd Susters kinderen met des verstorvenen volle Broeders vnd Susteren/ in plaets oerer Olderen in stirpes succedieren: Soo veer averst die selve alleene sonder Oomen vnd Moeyen weren / sal men die Erff-deylinghe in capita doen / aller ghestalt als van heele Broeder vnd Susteren / vnd der selver Kinderen verstaen vnd ghehouden wordt.

5.

Natuerlicke onechte Kinderen sullen tot oer Moeders vnd der selver Moeders verwandten goederen moghen succedieren / die ghene averst die overghewonnen/ vnd ex damnato coitu procreert sinnen / sullen alleene met alimentatie moghen versien worden.

6.

In Erf-talen sal men van nu voortaen / die gradus off ghebeurt linien reeckenen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

reeckenen na den Wereltlicken gheschrevenen / vnd niet na settinghe der Geestelicker Rechten.

7.

Soo dickwils in misverstandt ghetoghen wordt / van de Gheestelicke Cloosterluyden / als dat die gene Erffenisse of Renthen loesbaer of onloesbaer / als oock Lehnen / in die Clooster erven sullen / waer uyt oorsake ghenomen wordt / dat sy alleene der vervallener goederen Tuchterssen wesen sullen: Sullen nu voortaen die Geestelicke Cloosterluyden (den welcken alsoodanen Erfgoet off Renthen loesbaer off onloesbaer aensterft) daer in succedieren / vnd daer van disponieren mogen onder oer bloets verwanten / soo vnd alst den Wereltlicken hier voor toeghelaten is / vnd na oeren afsterven die weder ab intestato uyt te erven / op die ghene / die als dan in die tijdt der af-lijvigheyt der Geestelicker personen / dat naeste bloedt vnd erven zijn: Wtgesondert Heerlicke vnd Lehngoederen / die sonder middel sullen vallen vnd blyven op die Wereltlicke / deren die Geestelicke Cloosterluyden niet capaces off vehich zijn sullen.

8.

Wanneer van yemandts een Lehngoedt nagelaten worde / dat hy by koopinghe aen sich verworven / sal 't selve in linea descendenti onder den Kinderen voor die eerste reyse deylbaer wesen / Te verstaen dan noch dat tot koer des Lehnvolghers sal staen entweder het goedt in deylinghe te laten komen / of die koop-penningen / waer voor het inghekoft is / sonder daer van eenich vordel te ghenieten. Beholtlick dat men het voornoemde goedt niet splitteren sal / dan met consent des Lehnheeren.

9.

Gheene affdeylinghe off afgheschеydt der Zutphenschen Lehnen des dardendeels / daer by dat Lehen ghescheyden / ghesplittert / off beschadiget mochte worden / sal gheschien buyten consent des Lehnheeren / vnd sal het vorighe dardendeel actione reali, met behoorlicke Lehn-rechte ghevordert worden.

10.

Soo yemandt voor verorsatinghe off afgheschеyt des dardendeels van een Zutphens Lehn / met eyghentlick Allodiael goedt te doen / met rechte wol spreken / sal sulcks tot verminderinghen van kosten met gheboerlick Landt vnd Stadtrecht moghen doen.

11.

Die Lehnvolgher sal het Lehen verheffen / vnd daer van het Hergewaet betalen / soo vnd als in des Furstendoms vnd Graeffschaps Lehnkamer ghebruyckelick /

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

ghebruyckelick / off schoon by den onder Lehnheeren min ofte meer daer voor ontfanghen plach te werden : Vnd sal hem vry staen/die afdeylinghe des dardendeels te doen met inruyminghe des dardendeels van het Lehngoedt by voorgaende consent des Lehnheeren / off die verorsatinghe te doen met anderen vryen Allodialen goederen off ghereedt geldt/ of oock met constitutie van Renthe vijff ten hondert/ allet tot koer des Lehnvolghers.

Van koopen, verkoopen, opdrachten, transporten, vestenissen, vnd wes den aenkleven mach.

Titulus XVIII.

1.

GEene Gheestelicke Cloosterluyden sullen eenigherhande Erffenisse / Thient / Thiensschen off onloesbaer Renten / off Erffpachten aen sich werven moghen / met gifte/ koop / of woe men sulcks noemen mach : Oock sullen geene Amptluyden / Richteren/ Schepenen of Erfpacht-heeren daer over staen of tuyghen / by verbeurte oerer Officien.

2.

Beholtlick off hun eenighe goederen off Renthe bewijslick aff vnd vry gheloest werden/ sullen sy wederom aen loesbare Renthe mogen leggen.

3.

Sal oock den Conventen vnd Cloosteren gheoorlovet zyn voor oër achterstedighe Renten uyt Erftalighe onderpanden ghevestet / te moghen peynden / vnd die selve na Landtrechte te verwinnen / Met conditie vnd uytdruckelicken voorbeholt / dat sie die voornoemde Erftalighe verwonnen Goederen binnen Jaers / na uytganck der Jaren / tot redemptie des verwins / boven vergunnet vnd toeghelaten / weder affstaen noch verkoopen sullen/ by pene van tien golt-gulden / vnd dat eventwel binnen het volgende Jaer die verkoopinghe ghedaen sal werden : Het weer dan uytstellinghe van den Richter waer onder het verwonnen goedt ghelegen / erholden / om selve te verkoopen/ als baldt buyten schade moghelick sal zyn.

4.

Woe in ghelijcken der Collegien/ Cloosteren/ Conventen vnd anderen Geestelicken niet geoorlooft sal zijn/ der Collegien/ Conventen/ Cloosteren

vnd anderen Geestelicke goederen / verkoopen/ verpanden/ off andersins te veralieneren/buyten Octroy des Heeren of des Hoves in Gelderlant.

5.

Koop die deuchdelick gheschiet is/ breeckt huer of pacht / Beholtlick den Pachter syne actie aen den Verpachter voor syne betaelde voerpacht/ rantsoen vnd anderen schade/ soo hy teghens den selven pretendieren mochte/ tot erkenteniſſe vnd moderatie des Gherichts.

6.

Niemants sal syn Erfgront of Renthe wehrloos werden/ noch oock die selve beswaren of verpanden / dan voor den Officier daer die goeder onder ghelegen zijn : Wtgesondert Graven vnd Bannerheeren des Landts / die 't selve onder oer eygen Seghel bestendelick sullen moghen doen. Renthen averst uyt onderpande gheconstituiert / sullen daer van die Brieven by Transfix door den principael ghesteecken / moghen cediert worden voor Schepen off andere Hooft-Officieren/ onder der selver Seghel.

7.

Oock sal niemandts synes goets aldus wehrloos werden / ten zy dat hy volgens die possessie vnd besit zy geweecken/ vnd binnen Jaer vnd dach int besit desselven goets niet weder gekommen weer.

8.

Edoch wahrschap entweder specialick op een seecker Erve vnd goedt/ of generalick op alle mobel vnd immobel Goederen voor Landt off Stadtgherichten deser Graeffschap / in brieven van Transporten vnd vesteniſſen van Jaer-rente ghestalt/ sal bundich gheholden werden/ of schoon die goederen waer op die selve wahrschap ghesat / onder anderen Gherichten binnen die voornoemde Graeffschap gheleghen.

9.

Alle opgerichte Hylicx vurwarden/ Maechgescheyden vnd Moitsoenen van den Dedinghs-luyden ten beyden zijden ten meerendeel verzeghelt off onderhandteyckent / sullen soo bondich wesen / ghelijck of die gherichtelick bekandt weren : Den Testamenten vnd anderen dispositien/ daer van boven ghemeldet/ oere kraft hier mede onbenomen.

10.

Die Amptluyden vnd Richteren sullen alle gherichtlicke opdrachten/ versegelingen vnd kenteniſſen/ die voor hun vnd oeren Gerichten geschien/ in oere gerichtelicke signaten tot oeren gheheelen effecte / door oeren Gherichtschrijver laten beschrijven vnd teyckenen / alsoo dat een yeder van de Parthyen syne toevlucht daer toe hebben moghe.

Sullen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

11.

Sullen Man vnd Vrouwē in staender Echtschap/ die eene buyten den anderen geen Erftal Grondt / Renthe / of Pandtschap moghen affstaen off verkoopen / noch oock beswaren / vnd off daer en boven eenighe verkoopinghe off beswaringhe gheschege/ die sullen nichtich/ kraftloos vnd van onweerden zyn.

12.

Sal van nu voortaen niemants voer mundich gheholden werden / om syn goet te verkoopen / veralieneren off beswaren / Ten were dan een Man off Vrouws persoone twintich Jaren oldt zy.

13.

Loesbare Renthe in Seghel vnd Brieven / off sunst als recht is verschreven/ woe oock gherichtelicke ghestalte Pandtschappen / sullen niet voor ghereedt goedt/ dan voor Erftal gheholden worden.

14.

Als transport van Erfftal off constitutie van Renthe op een bysonder onderpandt / voor den Richter daer dat gheleghen / ghepassiert is / sullen d'andere goeder voor den selven ter wahrschap off tot generale hypotheque ghestelt/ onder Stadt off anderen Officiers ligghende / oock daer met verbonden zyn / in aller manieren off die wahrschap vnd 't generale verbandt gheschiet waren voor den Officier onder welcken die goederen ghelegen.

Van Voor-mombarschap vnd onmundighen Kinderen.

Titulus XIX.

1.

Geene Voormombaren sullen der onmundighen goeden moghen verkoopen / veralieneren off beswaren / ten were dat by erkentenisse des Gherichts / waer onder die goederen ghelegen zyn / bevonden wordt datter sulcke ehafte vnd nootdruftige saken weren/ waerom dat men tot nootdruft vnd profyt der onmundighe die selve verkoopen off beswaren muste.

2.

Voort soo en sal niemandt sich onderstaen eenighe Voormombarschap

t'onderwinden / hy hebbe die selve eersten tot erkentenis des Gherichts behoorlicken verburghet / vnd daer na een Inventaris ghemaeckt / vnd den Gherichte ghelevert / daer met die Kinderen mundich ghewordden zijnde/ moghen weten waer voor sy hebben te spreken.

3.

Tot die Voor-mombarschap / sullen toeghelaten werden die naeste off bequaemste/ die daer toe van den bloede zyn/ die oock /soo veer sy onwillich/ van den Richter daer toe gheholden/vnd by ghebreck der selver/ andere des Ampts onder-ghehoorighe daer toe ghequalificiert vnd gestelt sullen werden. Vnd die alsoo tot Mombaren ghestelt / off die Mombarschap aennemen / sullen die selve in maten woe boven / verburghen vnd bedienen moeten / by pene van vijftich Golt-gulden / of soo vele als die Richter na ghelegenheyt der saecken in redelickheyt vnd met goede discretie sal bevinden te behooren.

4.

Die langstlevende van de Eheluyden / is vnd blijft der kinderen Mombar / soo wel Vader als Moeder / welverstaende dat die Moeder sich verandersatende/ sal gheholden zyn andere Mombers gerichtelick den kinderen te doen stellen : Vnd soo sy in desen ghebreckelick were/ sal tot den eyghendom/ soo daer eene van den kinderen quam te sterven / niet succedieren/ die Tucht dan noch oer blyvende onbenomen/ soo veer sy daer toe berechtiget/ vnd soo daer verandersatinghe ghescheghe / sal den Kinderen voor al gherichtelicke vnd goede kentenisse van des afgestorvenen goedt ten overstaen vnd begenoegen van den Mombaren of naeste verwandten ghedaen werden/ allet by pene van thien Golt-gulden.

Van loesbare Renthen.

Titulus XX.

1.

NIemandts sal hoogher of swaerder Jaer-rent geven of betalen dan van sestien penningen eenen/ te verstaen soo wel van Renten die al ghereets verschreven/ als die noch kompstlick ghevestighet mochten werden.

2.

Insgheliijcken wie Rogghen Rente belacht heeft / of al noch beleggen werden / sullen oock ter Jaerlicker Renthen hebben van sesthien penninghen

ghen eenen / vnd sal die voornoemde moderatie vnd reductie alleenlick plaets hebben in Roggen-rente die op eene loese staet / niet teghenstaende of in die Renthbrieven anders begrepen vnd caviert were / die men in den puncte derogiert wil hebben mits desen.

Van ghemeynen Stegen of Straten af te graven.

Titulus XXI.

I.

NIemandt sal sich onderstaen van ghemeyne Heyden of Velden / Steghen of Straten / yetwes af te graven om aen synen gronde of Landt te legghen / hy hebbe dan daer van eenen deuchdelicken titul by consent der alinghen Erfghenamen daer toe vergadert zijnde / als van olts ghebruyckelick / by pene van twintich olde Schilden / half aen den Heeren vnd half aen den Erfghenamen te verbreucken / vnd dat d'aengraver op syne kosten sulcks sal wederom inslichten vnd lijcken.

2.

Geene Marcken-Richters sullen buyten consent der ghemeyner Erfghenamen daer toe gheboerlick beroepen zijnde / der Marcken rechten verminderen / of met eenighe nieuwe servituten beswaren.

3.

In ghemeynen Steghen of Straten sal men niet plagghen moghen / oock niet tegens yemants hofte ofte Landt / dan men sal daer van moeten blyven vier Roeden / hier in eenes yederen bouw of Marcken recht onvermindert. Vnd sullen die Marcken-Richters vnd Erfghenamen in desen tot ghemeyne welvaert naerders ordonnieren moghen.

Van Schuttinghe.

Titulus XXII.

I.

SO yemandt schade in syn ghewas of gras van synen Nabuiren Beesten gedaen worden / die selve sal die beeste daer in gevonden / mogen schutten door den Schaeter / off selver in een openbaer

Schutschot / vnd daer sulckes niet en were / in een openbaer Herberghe mogen brengen / die aldaer verwaert sullen worden op kosten van ongelijck / met redelicker attinghe: Vnd sal immiddels die beschadichde den schaden met drie of vier naeste Nabuiren doen beleyden vnd weerdieren / vnd den gheweerdierten vnd beweesen schade / aen die beeste uytpanden / als men verwonnen ghereede panden na Landtrechte bevoecht is te doen: Vnd soo die Eyghenaer die gheschutte Beeste sonder wille off benoeghen des beschadichten weder tot sich neme / sal daer aen den Heeren wille vnd ghewaldt ghedaen hebben / vnd ghelijcke wel den schaden moeten beteren / waer toe d'Officier handtsterckinghe doen sal.

2.

Soo die Eyghenaer sonder vernoegingh vnd ghedaner weerdierungh als voornoemt den schade verburghen wol / sal sulckes niet met een pandt van Rechts (woe tot noch toe ghedaen) dan entweder met goede burgen off submissie der voornoemder Haeve vnd beesten tot reale Executie / voor twee Nabuiren te doen / moghen gheschien / waer op hem die beesten sullen werden gherestitueert / vnd die schade van den nabuiren als voorsz estimiert zijnde / sal men die Beeste daer voor moghen executieren / vnd aen den pale slijtten: In geval hy ten tweeden mael van den Schutter vermaent zijnde / den beschadichten niet en vernoechde / sal hy aen die burgen sich tot syn / des beschadichden keur / moghen verhalen.

3.

Soo die Eyghenaer der Beesten onbekant waer / sal men voor die veylinghe vnd verkoopinghe / aen den paele van die schuttinghe vnd ghedaente der beesten int Kerspel daer in die schade gheschiedt / met noch het naeste Kerspel daer aen gheleghen / drie Kercken-spraecken laten doen / om die Beesten te lossen / vnd synen schade wehren / vnd dan by 't uytblijven des Eyghenaers / met die verkoopinghe voortvaren / vnd van den koop-penninck den schaden vnd kosten der beesten doen betalen / vnd die reste ten profyte des Eyghenaers (die daer noch na kommen mochte) onder den Officier deponieren / vnd sal boven voldoeninghe van redelicke attinghe / voor die bewaringhe van grave beesten / tusschen dach vnd nacht / betaelt werden van elcker beest twee stuyver / van Schapen vnd Vercken half geldt.

4.

Voor den schaden soo heymelicken ghedaen / of als die beesten opt Lant niet worden bevonden / sal men moghen na Landtrechte spreken / vnd sullen d'Officiers daer op kort vnd onvertagen recht doen.

Vnd

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

5.

Vnd die door quade afvruchtighe den schade selver veroorsaeckt/sal daer voor niet moghen spreken.

6.

Gansen/Enden/ vnd Hoender worden vredeloos gheholden: vnd men sal die selve ghevonden zynde in yemants gras off besaeyde Landen (na dat die Eyghenaer eenmael daer van ghewaerschout is) moghen doodtslaen/ vnd uyt het Landt werpen/ off tot behoef des Eyghenaers aen den naesten Tuyn off Boom hanghen.

Salaris off belooninghe der Officieren, Gherichts-dienaers vnd anderen, van acten in vnd buyten Processen, vnd 't ghene daer van is dependierende.

Titulus XXIII.

Van een Opdracht/ Vestenisse/ Pandtschap/ &c.

Den Officier ——— ——— een qt. wijns.

Den twee Cornoeten/ yeder ——— een mengelen.

Den Gherichts-schrijver voor 't copieren vnd registrieren een qt.

Soo daer van Seghel vnd Brieve in forma gedepeschiert worden ten versoecke van Parthyen/ den Landtdrost vnd anderen hooghen Officiers voor 't Seghel ——— ——— een olt Schilt.

Den Gherichtschrijver voor 't in grossieren halff gheldt.

Van kondtschappen, kentenissen vnd andere extraordinarisse Gerichts-acten.

Den Officier ——— ——— een qt.

Den Coernoeten yeder ——— een menghelen wijns.

Den Gherichts-schryver ——— j. mengelen wijns.

Soo averst die kondtschappen off andere acten/ groot/ tot discretie vnd redelickheyt.

Als

Als Parthyen versoecken Certificatien / den Officier voor 't Seghel — — — een qz.
Den Gherichts-schryver — — een mengelen.
Van Certificatien/ voor yeder bladt — iij. stuyver.
Off na grootheyt der Certificatien/ tot redelickheyt.
Den Gherichtschrijver voor verdubbelinge der Aenspräke off positional articulen / voor yeder bladt — — ij. stuyver.
Den Dienaer voor die badinghe der ghetuyghen / als van andere badinghen — — — iiij. stuyver.
Den ghetuyghen voor oere versuyminghe vnd teeringhe viij. stuyver/ of meer / na qualiteyt der persoonen off veerheyt des weghs / tot discretie des Gherichts.

Van in vnd uytleydinghe.

Den Officier — — — j. olt Schilt.
Te verstaen j. olt Schilt van Inleydinghē / vnd j. olt Schilt van uytleydinghe / of schoon die selve versocht worden van drie/ vier of meer Consorten van eene Linie ofte Maechschap : Soo averst andere geene Consorten woe voornoemt / soodane Inleydinghe ghesinnen / van yeder der selver nye gherechtigheyt.
Den Gherichts-schryver half soo veel.

Van onrechte Peyndinghe vnd Pandtkeeringhe.

Den Officier twee Olde Schilden / enckel te betalen by die schuldighe parthye.

Van aenheringhen vnd immissien in Erfgrondt.

Als gheprocediert is van besaete off badinghe tot peyndinghe / of met inganck van peyndinghe / vnd men ghekomen is tot verwin / off in possessoir saecken / over Lehn- vnd Hoffhoerigen of andere Heeren goederen gheweesen is.
Den Officier — — ij. qz. wijns.
Den Schrijver — — — half geldt.
Vnd

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Vnd noch daer boven weghendes Gherichts.

Den Officier ——— ——— ij. qz.
Den Cornoeten onder hun beyden ——— ——— j. qz.
Den Schrijver ——— ——— j. qz.

Van de eerste ruyminghe.

Den Officier ——— ——— iiij. qz.
Den Cornoeten elck ——— ——— een menghelen.
Den Schrijver ——— ——— ij. qz.

Van de tweede vnd darde Ruyminghe als boven.

Den Baeden van buyten Landts die were te draghen / voor Silver vnd Goldt ——— ——— ——— xv. stuyver.

Van yeder myle buyten Landts ——— viij. stuyver.

Binnen Landts van yeder myle ——— vj. stuyver.

Soo die Baden stille mußten liggen: waer van sy mits oeren Eedt den tijdt sullen moeten verklaren / tusschen dach vnd nacht xij. stuy.

Van des Baden gichte ——— j. menghelen wijns.

Van een Verwins-brieff te schrijven vnd te verseghelen / den Officier ——— ——— ——— een olt Schilt.

Den Schrijver ——— ——— j. olt Schilt.

Den selven van eene gichte te boecke te stellen ——— j. menghelen.

Van in vnd uytleydinghe, in vnd uyt verstorven Erffhuysen, te verstaen woe boven in gemeyne in vnd uytleydinghe ordonniert, Te weten,

Den Officier ——— ——— ij. qz. wijns.
Den Landtschrijver ——— ——— j. qz.
Den Officier ——— ——— ——— xxiiij. qz.
Vnd soo die Inleydinghe door den Stadtholder ghëschege/ ——— ——— ——— half gelt.

Vnd

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Vnd na gedane Inleydinge voor den Schrijver 's daechs j. Daelder.

Die termijnen die gheholden werden als by den Titul verhaelt / voor yeder termijn den Officier als volget.

Den selven noch eens — — ij. qz. wijns.

Voor alles te schryven vnd te boeck te brenghen.

Als dat Erffhuys recht van veerthien daghen tot veerthien daghen ghehalden wordt.

Den Officier — — — ij. qz.

Van yeder Parthye vnd yeder Gherichts-dach / een yeder Cornacie — — — j. menghelen.

Den Schrijver van yeder schriftuere — j. mengelen.

Wtghesondert Sententien van welcke uyt te lesen vnd registreren den selven competiert — — — j. qz.

Den Stadtholder van Landtdrosten / kompt van alle gherichtelicke acten / beseghelt off onbeseghelt / wanneer hy die persoone desselven is representierende — — — ij. qz.

Des competiert den Landtdrosten geen Ghericht geldt.

Die Schryver sal ghenieten van de breuckhaftighe voor yeder Signatuer — — — viij. stuyver.

Van Criminael breucken.

Van remissie brieven / indien het delict by den Hove remissibel erkandt wordt / vnd den Officier competiert die selve uyt te gheven / ij. Olde Schilden.

Den Officier na older ghewoonten.

Den Schryver / Procurateur / Officiers dienaer / van hooghe ghewaldt breucken yeder een olde Schilt.

Van kleyne ghewaldt breucken die onder xx. Daelder half geldt.

De ghesworen Gherichts-bade — — half geldt.

Van yeder Civile breucke / in plaets van twee Goldt-gulden / — — — ij. olde Schilden.

Woe in die Lijste van Civile breucken ghesat.

Van acten in desen niet specificiert / te nemen met goede discretie vnd nae redelickheyt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Den Olden Schildt sal men betalen met drie Heeren ponden/ te weten ——— ——— ———

Die quarte Wijns met ——— ——— xlv. stuyver.

Eenen voorsprake van een Aensprake muntlick of schriftlick ghedaen/ in ghestalt by een Advocaet ——— ——— vj. stuyver.

Van yeder termyn ——— ——— xv. stuyver.

Ingheſtalt by een Advocaet ——— ——— v. stuyver.

Van 't bloote ghesinnen ——— v. stuyver.

een menghelen wijns.

Doch van 't bloote ghesinnen off overlegghen eenigher schriftlicker nootdruft/ van varsten of ghenechten te nemen/ van simptlick afschrift te bedingen/ vnd dergelycke kleyne termynen/ half geldt.

Den Voorspraken van yeder bladt by hun selven ingheſtalt / vnd temelick compres int reyne gheschreven ——— vj. stuyver.

By eenen Advocaet ingheſtalt / te betalen nae de blader / nemptlick yeder bladt int Gherichte te taxieren ——— ij. stuyver.

Voor 't Copieren van yeder bladt voor den selven ——— ij. stuyver.

Buyten reysende / voor reyse vnd verteeringhe / 's daechs ——— ——— ——— ij. Carolus gulden.

Soo hy van den Parthyen wordt ghedefroyeert ——— half geldt.

Die Rechts-gheleerden 's daechs boven teeringhe vnd vracht ——— ——— ——— j. olt Schilt.

Den Landtschryver van schriftueren / die inghelacht werden / voor yeder bladt ——— ——— ——— ij. stuyver.

Den selven als het Proces ghecopieert om 't selve den Ordelwyser toe te stellen/ van 't copieren voor yeder bladt ——— ij. stuyver.

Die Procureur vnd Landtschryver sullen van verscheyden debattieringhe die op eenen Gherichts-dagh ghedaen werden / niet meer sich betalen laten als van eenen Termyn.

Vnd soo extraordinaris bedinghen gheschien / sal na redelickheydt die Landtschryver daer voor nemen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Volget die Lijste van de Civile breucken.

Titulus XXIV.

Van een vuystslach daer nae geen bloedt volget ——— j. Daelder.

Van een vuystslach met verwondinge aen neuse of mondt ij. Daelder.

Met Kannen / Potten / Tolten / Glasen vnd dergheliicken te smyten/ sonder wondinghe ——— ——— j. olde Schildt.

Soo daer bloedtwondinghe gheschege ——— iij. Daelder.

Met stocken / Kuysen / vnd andere wapenen die geen scherp en hebben/ te slaen/ sonder wondinghe ——— ——— ij. olde Schilden.

Yseren Klooten / Bylen / Poignaerden / vnd groote steenen na yemants te smyten/ doch niet te raken / vnd alle ghevecht met andere scherpe wapenen/ sonder wondinghe ——— ——— iij. Daelder.

Soo men daer yemants met raeckte sonder wondinghe iiij. Daelder.

Met wondinghe ——— ——— vj. Daelder.

Soo der wonden meer dan twee / voor yeder ——— iij. Daelder.

Van wondinghe die met lembden gheschien/ ——— vj. Daelder.

Item soo gevecht in een Kraem gheschege/ sal die selve na gelegentheyt der saecken met dubbelde pene gestraft werden.

Boven dien dat noch die ghelembde bevredicht sal worden / tot kentenis des Gherichts / soo voor Meester-loon / Lembde vnd versuym / nae die qualiteyt.

Die tot het ghevecht oorsaecke ghegheven / vnd 't selve verhaelt heeft/ mits dat hem sulcks ghelooffelick beweesen zy/ sal betalen dubbelde breucke/ vnd sal d'ander daer van ghevryet zyn / ten were dat by den Gherichte anders erkandt worde.

Soo een ghevecht vnd oploop ghescheyden waer / vnd van yemandts weder

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

weder verweckt / die sal dubbelde breucke gelden / na dat het feyt groot off kleyn zy/ tot erkenteniſſe des Gherichts.

Van op yemandts yſeren Klooten / Buſſen / Steenen / off andere onbehoorlicke Wapenen te draghen / om daer mede yemandt te beſchadighen —— —— —— j. olde Schildt.

Soo yemants eenighen hooghen of leeghen Officier int exercitie ſynes Ampts injurieerde met woorden of wercken / ſal na qualiteyt der ſaecken den anderen tot een exempel gheſtraft werden.

Voor of buyten den Gherichte / d'eene den anderen ſcheldende / of met laſterlicken woorden verſpreeckende / ſal ghebreuckt hebben j. olde Schilt.

Die yemandt heet lieghen / breuckt —— j. Daelder.

Van yemants te ſchelden Dief / Moordenaer / Toövenaer / Schelm / Booſwicht / vnd diergelicke laſteringhe / ſonder die te bewyſen / ſal gebreuckt hebben (voorbeholden den injurieerden ſyne actie) ij. olde Schilden.

Soo nae gheſchiene ſcheldinghe of anderen mishandelinghe / parthyen accordierden buyten den Officier / ſal niet teghenſtaende accoort evenwel die ſchuldighe breuckhaftich zyn / na vereyſch der ſaken.

Op ghedane ſcheldinghe tot ſyne ontlaſtinghe wederom in continenti injurierende / ſal na ghelegentheydt vnd tot kentenis des Gherichts vande breucken vry weſen.

Van ſcheldinghen / laſteringhe of andere datelickheydt / ſal niemandts weghen des droncks ſich ontſchuldighen moghen.

Die laſtert vnd daer toe misbruyckt den name des Heeren / wenſchende den booſen Vyandt / vloeckende / daer toe misbruyckende die heylighe wonden vnd wercken des Heeren —— iiij. olde Schilden.

Vnd ſal niemandts op Sondaghen of andere die men te vyeren ſchuldich is / uytterlicken arbeydt doen / met graven / tuynen / dorſſen / ploeghen / ſteenen voeren met Waghen off Karren : Wtgheſondert daer wanckel weer voor handen / dat men als na ghedanen Godesdienſt / verderffelicke wahr ſal mogen invoeren / met kenteniſſe des Kerckendienaers / Richters / Vogts ofte Scholts.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Noch sal niemants onder den Godes-dienst eenighe ghelaghen setten/ als in Brandewijn/ Bier off Wijn / vnd soo daer teghens gheschege / sal die Weerdt twee Daelder breucken/ vnd die Gasten yeder eenen Daelder/ uytghesondert den passierenden Man.

Noch sal niemants onder die Predicatie / soo wel op Kermissen als andere Sondagen/ marckt of veylinghe holden/ dan sullen gheholden zyn duyrende den Godesdienst/ die Kramerie te sluyten/ vnd van de veylinghe op te holden/ by pene van twee Daler.

Op Kinder-bieren sal men oock niet meer dan acht paer Volcks bidden/ vnd sal niemandt daer op schencken dan die Ghevaderen / vnd die in desen contrarieerden/ die selve sal gheven / soo wel gifter als ontfangher/ elcks eenen Daelder/vnd van yeder Persoon die over die acht paer sinnen/ oock soo veel.

Gheen schenck-Bruyloften sal men moghen holden / op pene van twee olde Schilden voor den ghenen die de Gasten ladet ofte set / vnd voor den ghenen die het gheeft eenen olden Schilt/ een deel voor den Officier / vnd twee deelen voor den Armen.

Gansen trecken / vnd Vastelavonts bieren te holden / vnd alle andere schandaleuse insolentien sullen afgheschaft werden/ vnd in val dat eenighe daer toe sich ghelusten / sullen oock verbeurt hebben een Daelder / vnd die Weerdt die sulck Vastelavont ghelaech settet/ twee Daelder.

Sullen die ordonnantien van alle gewalt / soo wel Civile als Criminele breucken / twee mael des Jaers in der Kercken ghepubliciert werden / te weten op Nieu Jaer vnd Johannis ten midde Somer.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

SOo ist dat wy Ridderschap vnd Steden/ Hoochgedachten Furstendombs vnd Graefschaps/ volgende 't versoeck vnd begeeren van bovengemelde Ridderschap vnd Steden der Graeffschap/ conform die Resolutie vnd authoriteyt op onse Vergaderinghe binnen Nymegen den negen en twintichsten Martij naestleden/ ghenomen door onse Ghedeputierden uyt die respective Quartieren/ neffens die Heeren Cantzler vnd Raden/ hebben doen visitieren/ ende dien volgens 't selve in allen vnd yederen poincten gheconfirmeert vnd bestedicht/ confirmieren vnd bestedighen in kracht deses: Ghesinnende respectivelick/ ordonnierende vnd bevelende allen Bannerheeren/ der selver Amtluyden/ voorts Landtdrost/ Drossarden/ Scholten/ Richteren vnd Voochden der selver Graeffschap/ vnd eenen yederen die sulcks raken mach/ dat een yeder in syn qüaliteyt vnd bedieningh sich na die selve nye ghereformeerde vnd geredresseerde Landtrechten/ int administreren van Justitie/ vnd executieren van haer Officie/ rechte vnd verhalde/ vnd den selven volkommelick naleve. Oock die selve alle Jaer/ op sulcken tijdt als het by die van de Graeffschap goet ghevonden is/ off noch goet ghevonden sal mogen worden/ doen publicieren/ ter plaetsen daer die Publicatien te geschieden gewoontlick zijn. In oerkondt hebben wy des Furstendombs Gelre/ vnd Graeffschaps Zutphen grooten Seghel wetentlick hier aen doen hanghen/ vnd door den Greffier des Hoves doen beteyckenen. Gedaen by ons als voorß/ binnen Arnhem den twaelften May sesthien hondert vnd vier. Was beseghelt met den voorseyden grooten Seghel in rooden Wasse.

Onder stondt/ Ter Ordonnantie als boven.

Onderteyckent

W. Sluysken.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
380 K 41